m:5

GREGOR. HORSTI D.

Dissertatio

DE

NATURA AMORIS,

N ILLUSTRIS ACADEMIÆ GIES-ENÆ PANEGYRICA FESTIVITATE PUBLICE roposita, cum tres eruditione & virtute macti viri juvenes Artis Medicæ Laureâ Doctorali solemniter IV. Non. April. Anno M D C X I. ab eodem coronarentur,

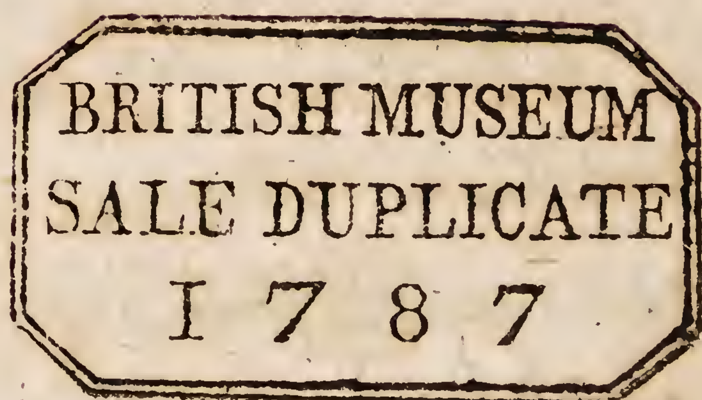
ADDITIS RESOLUTIONIBUS Quæstionum Dnn. Candidatorum, de cura furoris amatorii, de philtris, atque de pulsu amantium.

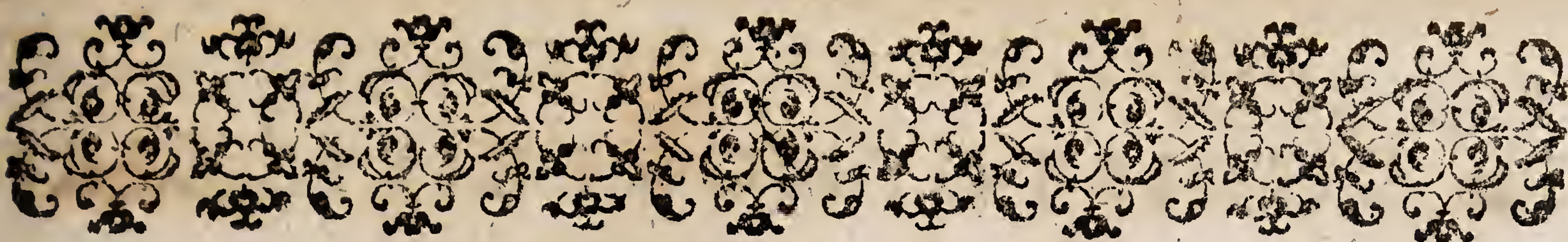

GIESSÆ, Duplicate

Excudebat CASPARUS CHEMLINUS,

ANNO MDCXI.

NOBILIBUS

CONSULTISSIMIS ET AMPLISSIMIS VIRIS,

Dn. MATTHIÆ BILITZERO à Bilitz, Reipubl. Neapolitanæ in Silesia Consuli spectatiss. meritiss.

Ejusdemque filiis

Dn. MATTHIÆ, J. U. D. EXIMIO, ET Illustriss. Aulæ Carnoviensis Consiliario Brandeburgico &c.

NEC NON

Dn. FRIDERICO, prædictæ Reipubl. patriæ Syndico digniss.

DOMINIS FAUTORIBUS ET AMICIS suis honorandis.

INAVGVRALEM HVNC ACTVM

Dn. CHRISTOPHORI BILITZERI

ejusdemque competitorum.

Observantiæ symbolum

ET

Amicitiæ non fucatæ
monimentum perpet.

L. M. Q.

D. D. D.

PROMOTOR

GREGORIUS HORSTIUS D.
in Acad. Giessena Professor, & Illustriss. Hassiæ Principis LUDOVICI Archiater.

RECTOR

RECTOR

ACADEMIÆ GIESSENÆ,

PETRUS FRIDERUS

MINDANUS, J. U. D. ET PROFESSOR, LECTURIS S.

NOn ita pridem, post novi Collegii Academici consecrationem, in inclyta facultate Juridica Doctoralem trium præstantissimorum virorum S. Themidos sacerdotum promotionem habuimus: cui paucis post diebus in celeberrima facultate Philosophica publicus solennis actus successit: quo octodecim ornatissimis juvenibus, & tredecim quidem prioribus Magisterii, reliquis verò quinque Baccalaureatus gradus & honores collati. Sed non sine singulari clementissimaque æterni Numinis gratia (præter SS. Theologiæ, quos adventuros, & adesse intelligimus Candidatos) Gratiosissima, itidemq; Celeberrima nunc jam facultas Medica, tres, genere & virtute præstantissimos, Machaonicæ artis athletas, *Dn. Ludovicum Iungermannum Lipsiensem, Dn. M. Melchiorem Schonwelderum Aurimontanum P. L. & Dn. Christophorum Bilitzerum Neostadiensem Silesios*, producit: Quin & nos,

totius Academici Senatus unanimi approbatione publicè eos designamus, nominamus, salutamusqu[e] dignissimos, quibus (ob reclusa maximisque & in[-] defessis studiis, laboribus, & peregrinationibus, cu[m] Musarum, tum totius Philosophiæ, & ipsius natu[-] ræ penetrata mysteria) summi, ab ipso etiam Apol[-] line, tum Æsculapio, vel & Hippocrate, honore[s] & tituli decernantur, conferantur. Præsertim, quod non in solo pulvere vel otio αὐτοδιδακτικῆς cujus[-] dam θεωρίας delitescere voluerint, sed & in aere ver[-] sari, ac in certaminibus Academicis, Olympicis il[-] lis longè majoribus, hoc est, disputando, respon[-] dendoque se ostendere, practicam manum adhibe[-] re, & juxta Homerici istius Herois elogium excel[-] lentes, in variis nationibus viros, pernoscere eo[-] rumque mores, & scientias combibere allaborarint. Quis enim ignorat *Dn. Ludovicum Iungermannum*, sin[-] gularem rei Botanices indagatorem, sive, ut Plinius ait, herbarium esse, & quidem compluribus jam annis? adeò ut ei antehâc, publico stipendio, cura & cultura horti Academici, integro biennio com[-] mendata fuerit: ejusque rei, ut & totius artis Me[-] dicæ non in hac tantum, sed & aliis celebrioribus Germaniæ Academiis magnam sibi laudem compa[-] ravit. Quo modo & *Dn. M. Melchior Schonwelderus P. L.* summam & summè quidem in omni re literaria necessariam φιλομάθειαν in eo comprobavit, quod eum

præte[r]

ræter Germaniæ, in omnijugis artibus, virtutibus, cientiis nulli gentium ſecundæ, etiam Galliæ, Angliæ, Poloniæ, tum facta ad Germanos populares uos remeatione, etiam Belgiæ viros omnium facultatum præclaros videre, ſalutare & cum iis, præſertim ſuæ profeſſionis qui eſſent, conferre, & ſic omnem diſcēdi rationem inire & proſequi non tæduerit. Unde ei utriuſque, tàm Chymicæ (ut nunc vocatur, & maximum ſæpè, quod expertus teſtor, ui uſum habet) quam Galenicæ Medicinæ ſcientia, dmodum præclara contigit. Cui cum aliis quoque ejus competitoribus Anatomicen ſingulari cura adjunxit. Neque enim minori ſtudio & *Dn. Chriſtophorum Bilitzerum*, (ordine quidem tertium, ſed *Sorte* omnibus, citra ullum eruditionis aut virtutis cujusque præjudicium ita locatis) flagraſſe, quâ publicè, quâ privatim, & in ſecretioribus congreſſibus comperti ſumus. Tùm & illud, nos omnes, cum primis verò huic Academiæ addictos, tanquam præclarum grati animi ſymbolum collaudare decet: Quod etſi poſt patrias ſcholas, Bohemiæ, Poloniæ, & in Germania, Francofurtanam, Wittebergenſem, noſtram Gieſſenam, Marpurgenſem, Academias inviſerit: ad hanc ipſam tamen (licet omnibus ubiq; acceptiſſimus fuerit) reverti, & in ea, veluti longè omnium ſibi gratiſſimâ optimarum

artium,

artium, linguarum & disciplinarum officina summi
laboris meritique βραβεῖον petere, auferreque voluerit
At verò ne longius eamus, Academici hujus actus
diem quartum Aprilis, D. Ambrosio sacrum, futu-
rum nempè diem Jovis, denunciamus: ubi authori-
tate *Cæsarea & Principali*, ex Collegii Medici decreto
in solenni Auditorio novo, Promotore ritè designa-
to, viro Clarissimo, *Dn. GREGORIO HORSTIO, Philo-
sophiæ & Medicinæ Doctore & Professore ordinario*, tres ist
Dnn. Candidati promeritis honoribus afficientur
Ad actum ergò istum panægyricum omnes Proce
res ac cives Academicos, tùm omnes alios Acade-
miæ hujus nostræ fautores & amicos, non modo ad
conspectandum, sed etiam ad JEHOVÆ sacrum no-
men invocandum, invitamus: ut scilicet divinæ eju
& omnipotenti clementiæ placeat, non solum hun
actum, ad suam gloriam, Ecclesiæ & Reipublicæ in-
crementum, Dominorumque Candidatorum mul
torumque aliorum salutem dirigere, sed & in poste
rum Illustrissimum Principem & Dominum, Dn
LUDOVICUM, Hassorum Cattorumq; Ducem &c. totamq
Provinciam unà cum hac ACADEMIA & Republi-
ca, totoque adeo *Romano Imperio & Christiano orbe*, sib
quam commendatissimum habere dignetur. P. P.
sub sigillo Academiæ, XXXI. Martii M D C X

Gregori

Gregorii Horſtii D.

DISSERTATIO

DE

NATURA AMORIS.

Nconſuetum penitus & admirandum eſſet toti huic auditorio, ſi quis vel ex hoc ſuggeſto, vel alibi verba faciens, omnium odiis jam dudum expoſitus, adeoque cunctis inviſus, auditores nihilominus haberet frequentes, eorumque benevolentiam & attentionem protinus & improvisò conſequeretur: eſt enim, neſcio quæ, nobis innata judicii imbecillitas, quâ adverſariorum opera, licet per ſe laudabilia, vituperamus, rejicimus, contemnimus. Verùm ab admiratione ſtatim omnes quieſcerent, ſimul ac intelligerent, Oratorem illum, paulò ante quam in concionem deſcenderet, cum omnibus rediiſſe in gratiam, eorumque mutuum amorem ſibi præter multorum ſpem & opinionem conciliaſſe, ita ut omnia utrinque acta, tranſacta, ſepulta. Tanta vis eſt, Auditores, omnium ordinum lectiſſimi, Amoris, qui domat affectus ferociſſimos, copulat diverſiſſimos, jungit inimiciſſimos, ita ut Leo Bizantius legatus, populo Atheniensi tumultuanti pacem ſuaſurus, poſtquam obeſa ſua conſti

Phi
tus i
phi

constitutione, & naturali quadam corporis mole insolitâ plebeis risum moveret, scitè docteque responderet: ecquid ridetis, viri Athenienses? mihi quidem venter prægrandis est, at uxorem si conspiceretis meam, mulierem videretis longè pinguissimã: tales ac tantos, cum sumus concordes, mutuoque amore fruimur, parvus admodum lectus capit, discordes vero ne tota quidem civitas. Dictum profectò egregium & loco & tempori mirum in modum accommodatum. Ut enim odium causa est dissolutionis, ita amor animos, cætusque hominum copulat, dissentientes conciliat, diversos conjungit & unit. Hinc rectè Poëta:

Horat.

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulsus querimoniis
Supremâ citius solvet amor die!

Non autem amor uniusmodi est, quam ob causam latissimus disserendi campus sese offert, ubi in amænissima Musarum vireta divertimus, ut inenarrabili varietate ex floribus passim crescentibus coronas conficiamus, non solùm ornatus gratia, sed ut fragrantiâ suâ nos reficiant & appetitum nostrũ cognoscendi mirâ suavitate impleant. Quocircà cum pro more Academico dicendi partes hoc tempore, atque hoc loco mihi commissæ sint, argumentum hoc minimè alienum, sed huic instituto accommodatissimum esse judico, cùm quod à Medica Professione Amoris tractatio excludi nequeat, tùm quod vix inveniatur materia, quæ tot præstantissimis ingeniis præsentibus, diversis tamen studiorum generibus dicatis una eademq; ratione magis placere possit. Vos autem, Magnifice Dn. Rector, Viri Strenui, Reverendi, Consultissimi, Excellentissimi, Clarissimi, Prudẽtissimi, Juvenes Nobiliss. Doctissimique

mique perofficiosè & amanter peto, ut amabili favore vos amantem de natura Amoris Philoſophicè & Medicè diſſerentem audiatis.

Nullus eſt appetitus, nullũ eſt deſiderium, in quo non præſtantiſſimi quiq; Scriptores vocabulo Amoris frequẽtiſſimè utantur: imò tanta eſt vocis hujus dulcedo in aurib. hominũ, ut ſanctiſſimi Patres, ſummiq; Theologi res ſacras tractando ab eadẽ abſtinere nequeant, unde *Ignatius* Amorem ſuum crucifixum dicit. *D. Hieron. in Epiſt. ad Demetriadem* illum prædicat felicem, cui nullus eſt alius, quã ſolius Chriſti amor: *D. Ambroſ. de fuga ſeculi*, adhortatur Chriſtianos, ut maximè eò reſpiciant, quò amor divinus iiſdem curæ ſit: *D. Aug. ſup. Pſal. 64.* duas deſcribit civitates, Babylonem & Hieruſalem, quarum illam amore præſentis ſeculi, hanc v. amore Dei occupatam fuiſſe pronunciat: *D. Gregor. lib. 16. Moral. & ſup. Ezech.* etiam firmiter ſtatuit, nos eò propinquiores eſſe Deo, quò magis amorem exercemus. O jugũ ſancti amoris, *inquit D. Bernhard. in tr. dilige Deum*, quàm dulciter capis, quã gloriosè laqueas, ſuaviter premis, delectanter oneras, fortiter ſtringis, prudẽter erudis. Unguentum ſuave & optimum eſt amor ſummi boni, quo peſtes mentis ſanantur & cordis oculi illuminantur, ait *Baſil. in Hexameron.* Neq; hoc ſufficit; ulterius n. procedimus, à creaturis videlicet ad Creatorem, à finitis ad Infinitum, Deum Ter Opt. Max. ens illud primum, independens, ſimpliciſſimum, perfectiſſimum, in quo & per quod omnia, cui glorioſum Amoris nomen, quamvis non eo modo ut rebus creatis, tùm à profanis, tùm etiam à ſacris Scriptoribus rectiſſimè tribuitur, quam ob cauſam Plato dicit, ex amore Deum totũ hoc mundi ſyſtema creaſſe & conſtituiſſe, in quod hominem ad ſui imaginem conditum, tanquam Dominum reliquarum creaturarum

De nomine amoris.

posuit, quod signum amoris ineffabilis erga genus humanũ nullus est qui non statuat. Quid quæso divinã majestatẽ cõmovit, ut sanctos angelos custodes nobis adderet, quã ardẽtissimus amor erga nos homines? ô altissima charitas, ô inexplicabilis amor, quo DEI filius ab æterno genitus in tempore carnem humanam assumit, ut nos deperditos proprio sanguine liberet, sibique cohæredes faciat! Sufficeret profectè sola generalis providentia totius universi, quæ sanè non aliunde, quàm ex amore creatoris erga creaturam profluit. Manifestum est igitur, tam latè patere vocabulum Amoris, quàm latè appetibile Bonum extendi potest, unde secundum Platonem *in conviv.* amor definitur, quod sit appetitio, quâ bonum sibi adesse semper aliquis desiderat, ita ut juxta Plotinum *En.3. lib.5. cap. 4.* sit actus animi bonum desiderantis, quo sensu desiderium pulchritudinis Ficino dicitur: quæ descriptiones omnes πρώτως & principaliter de Amore, quatenus homini naturaliter accidit intelliguntur. Quod enim amorem illum immensum attinet, quo Deus Opt. Max. nos miseros, & nostri causa res omnes prosequitur, quo item nos ipsi non ex propriis viribus, sed ope Spiritus sancti in nobis ex gratia operantis Deum toto pectore colimus ac veneramur, illius tractationem ad forum Theologicum ablegamus: nihil enim præterquã Philosophicam ac Medicam dissertationem promittimus. Amor autem qui homini accidit, rectissimè *Valeriolæ lib. 2. obser. 7.* dicitur boni pulchrique desiderium, propterea quod Bonum ex Philosophi sententia sit illud, quod omnia appetunt: ut enim imperfectũ ad perfectum, potentia ad actum naturaliter inclinat, ita etiam appetitus ingenitâ quadam facultate ad bonum fertur: ad bonum videlicet non simpliciter tale, sed quatenus pulchrum, nimirum per præcedentem cognitio-

Amor quid sit generatim.

Bonum sub ratione pulchri appetitur in amore.

gnitionem tale dijudicatum, quia necessarium est, ut primum sub ratione pulchri cognoscamus bonũ illud, quod amamus, cum ignoti nulla cupido. Hinc etiam quidam ἔρως quæ vox amorem denotat, ἀπὸ τ ὁρᾶσθαι, à visione deducunt, quia visus sensuum est præstantissimus, ad rerũ cognitionem plurimùm præ reliquis inserviens, unde amor per oculos influere dicitur, quatenus aspectus amatæ rei ardorem in animo amantis generat. Revera enim καλὸν seu pulchrum dicitur vel διὰ τὸ καλεῖν, quod provocet animas ad amandum, vel διὰ τὸ κηλεῖν, quia permulcet intuentes. Hinc Medéa repudiata ab Jasone conqueritur apud Poëtam:

Ratio sumitur à nominis derivatione.

Pulchrum unde dicatur Græcis.

Tunc ego te vidi, tunc cœpi scire quis esses,
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Et vidi & perii, &c.

Imò sacrarum literarum monumenta innuunt idẽ, qua ratione Propheta *Ieremias cap. 9.* mortem (hoc est, causam mortis, peccata videlicet concupiscentiarum illegitimarum) ascendisse per fenestras, scilicet per fenestras corporis, nimirum aspectu & visione generatam fuisse satis perspicuè asserit. Hinc *Psal. 118. regius Propheta:* averte, Domine, oculus meos, ne videant vanitatem. Nec novũ testamentum in eo dissentit à veteri, *cum Matth. 5. dicatur:* qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, in corde suo mæchatus est. Proinde concludimus amorem in homine generaliter loquendo nihil aliud esse, quam boni pulchrique cogniti, adeoque jam quodammodo acquisiti, scilicet ratione intentionis & cognitionis, exoptationem, cujus fructus in ipsa consecutione meritò collocatur, quod lepidâ fabellâ Plato innuit, quâ monstratur amantibus nil magis in votis esse, quam ut amoris finem, amabilis objecti scilicet possessionẽ consequantur,

Amoris plenior descriptio.

Fabula finem amoris innuens.

omnibus aliis posthabitis: cùm enim Vulcanus duobus amantibus occurrisset, mutuoque illorũ amore delectatus jussisset, ut donum aliquod Dei munificentia dignum peterent, hoc responsum habuit: O Vulcane faber Deorum, oramus te, ut tuis illis instrumentis & camino refingas nos ambos & ex duobus unum facias. Cæterùm positâ παχυλῶς amoris descriptione, consequens est ut videamus diversitatem ejus: hic audiamus eundem Platonem de differentiis amoris disserentem, cujus in Convivio, quod de Amore inscribitur, hæc sunt verba: Neminem profectò latet absque amore Venerem nunquam esse, quare si una esset Venus, unus & amor. Quoniam verò duæ sunt Veneres, geminum quoque amorem esse necessum est. Geminam autem Deam hanc esse quis neget? nónne una quædam antiquior est & sine matre Venus, cœlo nata, quam cœlestem Venerem nuncupamus? altera verò junior è Jove & Dione progenita, quam vulgarem communemque vocamus. Necessarium itaque amorem Veneris illius Comitem cœlestem vocari, hujus vere vulgarem.

Diversitas amoris ex Platone.

HancPlatonis assertionem ut eò melius intelligamus, animæ nostræ facultates in memoriam revocentur, ex quibus appetitus duplex, rationis videlicet & sensuum promanat, quorum ille meritò cœlestis dicitur, cùm ab anima intellectiva suam ducat originem, quæ tàm quoad productionem, quàm quoad informationem & operationem stupenda sua simplicitate res alias sublunares longè superat, adeoque meritò cœlo nata dicitur. Hæc est illa Venus cœlestis, appetitus videlicet intellectualis, quem amor ab origine sua non dissimilis comitatur, à qua differt Venus vulgaris, cupiditas videlicet ab appetitu sensuum profluens. Audiamus paululum de hac eadem diffe-

Diversitas appetitus nostri producit diversitatem amoris.

differentia doctè differentem Valeriolam, medicum elegantissimum, dum inquit: Plato duo constituit Amoris præcipua genera: cœlestem alterum, cœlo patre & sine matre natum: juniorem alterum ex Jove patre & Dione matre genitum, ob idque vulgarem. Cœlo natus divinus amor dicitur & sine matre, quoniam mens illa angelica à materiæ corporæ consortio est omninò aliena, ac proinde sine matre natus amor ille cœlestis intelligitur: matris namque nomine Physici omnes materiam intelligunt. Cum itaque Venus illa cœlestis tota pura mens, purum bonum spectans & illi prorsus jugiterque inhærens, non tanquam accidens in subjecto, sed tanquam essentia quædam perennis, veluti lux soli adesse dicatur, totaque actus purus sit, nihil materiæ possidens, firma, constans, perfecta, prorsusque seipsa contenta manet: nam amore ingenito ad intelligendam DEI pulchritudinem rapitur. Altera autem venus è Jove nata ob id est, quod ex ea virtute ipsius animæ, quæ cœlestia movet, elici intelligatur: ea siquidem hanc creavit potentia, quæ inferiora hæc generat. Matrem namque Platonici illi ideò attribuunt, quia materiæ mundi infusa cum materia commercium habere ad generationis vim creditur. Est enim Venus hæc secunda Jove & Dione nata, vis generandi animæ mundi tributa, unde generationis cupiditas omnis in omnibus generandi potentiam habentibus innascatur. Utraque porrò Venus consimilem sibi comitem habet amorem: prior illa cœlestis tota in Deum intenta illius summam pulchritudinem admiratur, in eaque sibi nimium placet ac conquiescit: altera verò ad eandem pulchritudinem in corporibus procreandam, prout materiæ ratio patitur, toto nisu contendit.

Venus cœlestis.

Venus vulgaris.

Illa

Illa divinitatis fulgorem in ſe primò complectitur, dein
de exceptum fulgorem hunc in Venerem ſecundam jam
in materia operantem traducit. Ita porrò Platonicè de
ſententia Platonis Valeriola diſſerit. Ut autem cœleſtis
illa Venus hominis reſpectu de facultate mentis ferè di
vina, nimirum de intellectiva potentia, adeoque de appe
Amor cœleſtis quid. titu rationis intelligitur, ita amor, quem hæc Venus pro
ducit, nihil aliud eſt, quam actus animæ intellectivæ bo
num in hac vita ſummum naturaliter deſiderantis. Hoc
in vera rerum cognitione conſiſtit, cujus ratione Com
mentator Averroës, æternæ beatitudinis ignarus veram
beatitudinem hominis in ſpeculatione conſtituebat, ita
ut hominem indoctum à docto tanquam mortuum à vivo
differre firmiter affirmare non erubeſceret. Hic amor
tanquam divinitatis quædam ſcintillula cunctis homini
bus naturaliter ineſt, unde Philoſophus: πάντες ἄνθρωποι
εἰδέναι ὀρέγονται φύσει, quod repetit Tullius, ubi cognitionis &
ſcientiarum amorem à natura nobis hominibus ingene
ratum eſſe pronunciat. Hic eſt amor ille, qui noſtros ani
mos à rebus caducis abſtulit, eoſdemque ad conditori
noſtri conſiderationem dirigit: cùm enim cœli enarren
gloriam Dei, teſte Pſalmo, meritò cum Pſalmiſta ulteriu
exclamamus: ô quam magnifica ſunt opera tua Domine
vir ſtultus hoc non intelligit, & ſtupidus hoc non animad
vertit. Hinc Ethnici veræ religionis ignari hoc amore cō
moti per cognitionē creaturę creatori hymnos compoſue
runt ejuſdemque miram & ſtupendam potentiam mira
ſunt, quod Claudianus confitetur, dum inquit:

Nam cum diſpoſiti quæſiſſem fædera mundi
Subjectoſq́ mari fines, anniq́ meatus
Et lucis noctiſq́ vires, tunc omnia rebar
Conſilio firmata DEI, *&c.*

Galenus

Galenus noster etsi veræ pietatis ac discipulorum Christi hostis fuit acerrimus, eò tamen ex consideratione corporis humani deducitur, ut amore speculationis inflãmatus DEI conditoris summam bonitatem, perfectissimam sapientiam & infinitam potentiam in opere de usu partium pulchrè demonstret, unde libros de miranda corporis fabrica ceu hymnos quosdam Deo conditori sese composuisse statuit. Elegans est locus Senecæ, ubi rationem reddit, cur speculationi atque cognitioni rerum tantum temporis tribuat, nimirum ea propter, quod res illæ attollant ac levent animum, qui gravi sarcina pressus explicari cupit & reverti ad illa, quorum fuit: nam corpus hoc, inquit, animi pondus est, quo supprimeretur, nisi quodammodo respiraret spectaculo naturæ, & à terrenis ad divina converteretur: hæc libertas ejus est, hæc evagatio &c. Porrò sapiens affectatorque sapientiæ adhæret quidem in suo corpore, sed optima sui parte abest & cogitationes suas ad sublimia intendit, & velut sacramento ligatus id quod vivit stipendium putat, & ita formatus est, ut illi nec amor vitæ nec odium: patiturque mortalia, quamvis sciat ampliora superesse. Interdices mihi inspectionem rerum naturæ? ego non quæram, quæ sint initia universorum, quis rerum formator? quis omnia in uno mersa & materiæ inerti convoluta discreverit? non quæram quis sit artifex hujus mundi? qua ratione tanta magnitudo in legem & ordinem venerit, quis sparsa collegerit, confusa distinxerit, nimia deformitate latitantibus faciem diviserit? unde lux tanta fundatur? ignis ne sit, an aliquid igne lucidius? ego ista non quæram? ego nesciam unde descenderim? nesciam quo hinc iturus sim, quæ sedes expectet animam solutam legibus humanæ servitutis? ad majora natus sum, quam ut sim mancipium mei cor-

Galenus ex creatura creatorem agnoscit.

Cur rerum cognitioni incumbendum.

 poris,

poris, quod equidem non aliter aſpicio, quam vinculum libertati meæ circumdatum. Hoc itaque oppono fortunæ, in quo reſiſtat, nec per illud ad me ullum vulnus tranſire permitto, &c. Hæc ita Seneca ex ardentiſſimo ſpeculationis amore graviter & doctè pronunciat, quò maximè quoque Plotinus inclinat; dum inquit: abeamus hinc in patriam dulcem confugientes; ſed quæ nam fugiendi ratio & qua via Circes veneficia devitabimus? hîc autem non opus eſſe pedibus ad abeundum, ſubjicit, nec naves ad navigandum vel equi ad vehendum requiruntur, ſed viſu corporis clauſo alterum viſum ſuſcitare debemus, quem habent quidem omnes, eodem vero dextrè pauciſſimi utuntur, qualis oculus eſt ipſa ratio contemplatrix, cujus lumen eſt intellectus. Verùm hic amor ulterius à Philoſophiæ cultoribus perpenditur, quorum eſt conſiderare, quemadmodum, juxta Poëtam,

Cœlius Rhodig. lib. 24. lect. antiq. c. 8.

——— magnum per inane coacta
Semina terrarumq́, animæq́, mariśq́ fuerunt,
Et liquidi ſimul ignis, ut his exordia primis
Omnia & ipſe tener mundi concreverit orbis,
Ac durare ſolum & diſcludere Nerea Ponto
Cœperit, & rerum paulatim ſumere formas.

Horum, inquam, eſt enarrare

——— errantem Lunam ſoliśq́ labores,
Vnde hominum genus & pecudes, unde imber & ignis
Arcturum, pluviasq́ hyadas geminosq́ Triones:
Quid tantùm oceano properent ſe tingere ſoles
Hyberni, vel quæ tardis mora noctibus obſtet.

Supereſt igitur amor alterius Veneris ex Jove ac Dione prognatæ, juxta Platonem, quo formam ſummæ pulchritudini affinem, quantum materiæ ratio patitur, pro conſervanda ſpecie generare concupiſcimus. Eſt autem & hic

hic honestus atque probandus amor, quam diu rectè quis eodem utitur, formam videlicet humanæ speciei pulchram ita concipiendo, ut in ea & per eam excellentiorem, pulchrioremque mentis ac Dei creatoris speciem admiretur, ejusdemque complexum non aliter, quam secundum naturæ legem, & honestatis atque pietatis præcepta pro adjutorio vitæ præsentis calamitosæ & vindicanda ab interitu mortalitate per speciei propagationẽ exoptet atque postulet. Hujus origo est pulchritudo, non illa, quæ fucata & adulterina, sed quam Hippocrates noster ex optimo statu, partiumque symmetria per actionum perfectionem deducit, ubi simul naturæ singularis solertia & benignitas apparet. Hanc in membris extimis potissimùm attendimus, & præ cæteris in facie, ubi anima nostra tanquam in domicilio suo locata videtur, cum, teste Cicerone, imago animi vultus sit, in eoque totus homo Apulejo consistat. Hic sexum separat, animi mores explicat, & eorum quæ in abscondito latent, amplissimum theatrum constituit, ita ut rectè Quintilianus dicat: dominatur autem maximè vultus, hoc supplices, hoc minaces, hoc blandi, hoc tristes, hoc hilares, hoc erecti, hoc summissi sumus, hoc pendent homines, hunc intuentur, hunc spectãt etiam antequam dicamus, hoc quosdam amamus, hoc odimus, hoc plura intelligimus, hic est sæpè pro omnibus verbis. Hîc patres in filiis visuntur & individui mortalitas mirè vindicata videtur, unde rectè Virgilius:

Amor vulgaris quomodo honestus.

Qualis pulchritudo sit origo amoris vulgaris.

Dignitas faciei.

Excipiunt plausu pavidos gaudentque tuentes
Dardanidæ, veterumque agnoscunt ora parentum.

Hîc ætates hominum mirâ dexteritate cognoscuntur, ut rectè dicat Juvenalis, *facies tua computat annos*. Ut enim

Tempora mutantur & nos mutamur in ipsis,

 ita

ita maximè facies decursus annorũ, ætatũq; mutationes quasi descriptas tacito quodã suffragio præ reliquis membris nobis exhibet. Imò & apud JCtos lege cautum est, ne si quis in metallum pro criminum deprehensorũ qualitate damnatus fuerit, in ejus facie scribatur, cum & in manibus & in suris possit pœna damnationis una inscriptione comprehendi, quò facies, quæ ad similitudinem pulchritudinis est figurata, minimè maculetur. Hanc faciei dignitatem Lucretius etiam innuere videtur, dum inquit:

L. si quis in metal. C. de pœn.

Lib. 5. de rer. nat.

Condere cœperunt urbes, arcemq́ locare
Præsidium reges ipsi sibi, perfugiumq́
Et pecudes & agros divisére atque dedére
Pro facie cujusq́ & viribus, ingenioq́.
Nam facies multùm valuit.

Lib. 11. de U.P. c. 13.

Hîc apparet illa solertia, quâ natura, teste Galeno, postquã ea, quæ magis necessaria sunt, rectè administravit, ad ornatũ operis elegans auctariũ, venustatẽ videlicet & pulchritudinẽ adjunxit, nullamq; partẽ impolitam & illaboratã reliquit. Hinc olim, Athæneo attestãte, pulchriores ministeriis divinis adscribebantur, propterea quod Diis victimas acceptiores statuerent, si à manib. speciosis proficiscerentur. Quin & formosiori occurrisse cuipiam omen censebatur præstantissimum: at deformi inauspicatissimum, teste *Cœlio Rhodigino lib. 24. L. A. cap. 9.* qua ratione Imperator Adrianus ex Mauri occursu extrema sibi imminere concepit. Strabo *lib. 16. & de Æthiopibus lib. 7.* refert, Indos Catheam incolentes pulcherrimos tantùm in reges eligere, ad apum imitationem, quæ reges sibi deligunt insigni forma cæteris dissimiles, ut refert. *Tiraquel. l. 2. Conn. num. 44.* οἷα γὰρ ἡ μορφὴ, τοῖαδε καὶ ἡ ψυχὴ, cum natura, *teste Galeno 2. de*

de temp. c. 6. membra corporis ita conformet, ut moribus animæ sint convenientia. Hinc Poeta:

Gratior est pulchro veniens de corpore virtus. Virg. 5. Æn.

ut notatu dignum sit illud *Athænei lib. 13. c. 7.* quod de Archidamo rege dicitur, qui ab Ephoris mulctatus, objurgatusque fuit, quod mulierem deformem pusilli corporis præ formosa elegerit, cum hac ratione Spartiatis potiùs regulos quam reges procreare mallet. Sed *nimium ne crede colori*: etenim lis est cum formâ magna pudicitiæ, quod non per se, sed ex accidēti fieri putam⁹, dum scilicet pulchrioribus majores peccandi occasiones, quam deformibus sese offerunt ob singularem benevolentiam quâ ab aliorum animis alliciuntur. Magno enim periculo custoditur, quod multis placet, *ut ait Mimus*, cum contra fœminæ, quæ malam faciem obtinent, non tam animo peccandi, quam corruptore careant, *juxta Senec. lib. 2. contr. 1.* Quod patienti animo judicabat Olympias, ut meminit *Plutarch. in Præcept. connub. cap. 24.* Philippi Macedonum regis uxor, cum amore cujusdā puellæ non poculis amatoriis, sed venustate & pulchritudine ejus cōciliato maritus flagraret, eandemq; productā ante se speciosam & omnib. modis amabilem videret, exclamando: valeant calumnię: tu enim in te ipsa veneficiorum vim habes. Eò verò maximè respiciendum, juxta præceptum Diotimæ, ut post occursantem sensibus pulchritudinem nos ad venustatem actionibus, officiis atque scientiis insitam transferamus, atque inibi amatorium animæ oculum exerceamus: hoc est, ex effectu causam colligamus, & inprimis virtutem, animique dona per corporis notas sensui exhibitas appetamus ac desideremus: quid enim virtute pulchrius, quid vitio turpius? Illa si quæritur in pulchritudine corporis & simul cum eadem fovetur, cum *Apulejo in Apolog. 2.* Cœl. Rhodig. ibid. c. 7.

Magiæ. ſtatuimus virginem formoſam, etſi fuerit oppid pauper, tamen abundè dotatam eſſe: adfert quippe a novum maritum animi indolem, pulchritudinis gratian & floris rudimentum. Hæc eſt pulchritudo de qua dici tur, τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλόν ἐστι, pulchrorum autumnu quoque pulcher eſt, propterea quod non ſolum in prim juventutis flore maximè ſplendeat, ſed ad extremum uſ que ſenium firmiter quoque perſtet. Hæc longè diver ſa eſt ab illa fucata pulchritudine Poppææ Domitii Nero nis conjugis, quæ aſinas quamplurimas aluit, ut aſinin lacte faciem exornaret, maximeque diſcrepat ab adulteri no ſplendore muliercularum de forma plus nimio ſolici tarum, dum non ſolùm faciem coſmeticis medicamen tis illinunt, ſed crines præter ſolitum exornant, alienis que capillis gloriam aucupari conantur, ut rectè dica Plautus, duas eſſe res, quæ nunquam ſatis exornari que ant, navem videlicet & fœminam. Hac pulchritudine meritò vir bonus afficitur, ita ut propriam uxorem ſib pulcherrimam imaginetur, eamque licet interdum o mnes externæ venuſtatis corporeæ notas non habeat, a nimi pulchritudinem ac pietatis, honeſtatis atque virtu tis eminentiam reſpiciendo tam ardenter complectatur atque ſi ipſa foret Helena vel Lucretia. Hujus pulchri tudinis appetitus colloquio fovetur, convictu & amica converſatione confirmatur & animorum conjunctione ſtabile & firmum incrementum obtinet.

Amoris veſani origo.

Cæterùm quemadmodum id quod pulchrum eſt appetimus, ita ſecundum naturam objectum amabile omnes amamus, ubi tamen hoc notandum, quod τὸ νοητὸν, juxta Philoſophos, cum intellectu noſtro uniatur, ut mi rum non ſit, amorem in hominibus magnarum eſſe vi

rium

rium, ita ut non solùm rei amatæ desiderium insigne nobis ingeneret, sed simul quoque non raro mentem falsis imaginationibus perturbet, tunc temporis potissimùm, cùm in actionibus nostris illam mediocritatem, quam vir prudens determinat, negligimus, & pulchritudinem rei amabilis non ex virtute & honestate, sed aliis externis fallacibus appetitus sensibilis objectis dijudicamus. Talis est perturbatio Plautini illius adolescentis, qui posthabito rationis dictamine illicito amore victus conqueritur:

Iactor, inquit, *crucior, agitor, stimulor, versor in amoris rota miser,*
Exanimor, feror, differor, distrahor, diripior, ita nullam mentem
Animi habeo: ubi sum, ibi non sum: ubi non sum, ibi est animus.

Quasi dicat, ita seipsum sibi ablatum esse, ut objecto amato penitus sit mancipatus atque deditus, adeoque in proprio corpore mortuus videatur. Hinc aliquis Poetarum, ut insignem amoris potentiam demonstraret: Amoris vesani vis & efficacia.

Cum jam visus amor fuit in fulgentibus armis,
Nec non accensâ lampade pulchra Venus:
Privatur thyrso Bromius, Mars ense, tridente
Neptunus, fortis fulmine dextra Iovis.

Tantam scilicet esse vim Amoris, nisi recta ratione gubernetur, ut etiam fortissimos expugnet atque prosternat: unde Poëtæ fingunt, quod Circe venefica introeuntes non solum effascinârit, sed eosdem in fœdissima quoque bruta, porcos nimirum commutârit, propterea quod insana cupido mentem perturbet, à studio veritatis avocet, atq; in vitium quodvis homines præcipites agat. Quocirca rectè pingitur hic vesanus Amor in *forma pueri*, quod intellectus operatione privetur; *nudus*, Amoris effigies.

quod

quod omni virtute, quæ vestis est honestissima, careat; *cæcus*, quod sit inimicus mediocritatis, quam oculos prudẽs determinat; cum *alis sagittisq́ ardentibus*, quod insatiabili desiderio quemvis ferire contendat. Graphicè mentis hanc perturbationem, quam vesanus amor producit, Poëta descripsit in persona Didonis, dum inquit:

Vritur infelix Dido, totaq́ vagatur
Vrbe furens, qualis conjectâ cerva sagittâ,
Quam procul errantem nemora inter Cressia fixit
Pastor agens telis, liquitq́ volatile ferrum
Nescius. &c.

Querc. in diæt. polyh.

Quis ergo mirabitur, quod de Hercule monstrorum domitore, totiusque fortitudinis speculo dicitur, quod Omphales amore ita succubuerit, ut robur in fœmineam mollitiem, laborem in luxum, Martemque in delitias muliebres appensa lateri colo commutârit? qui confictum & fabulosum hoc judicat, ille sacram videat paginam, & inprimis devotissimi Davidis, Sapientissimi Salomonis, fortissimi Samsonis, aliorumque exempla perpendat. Hunc amorem vesanum fascinationem quandam statuunt quã plurimi, ubi eorum qui perditè amant, mens desiderio rei amatæ ita est illaqueata, ut in furorem agatur, & insanire videatur. Memorabilis est historia Lucii Vitellii, viri aliàs ingeniosi & prudentis, qui turpis & infamis libertinæ cujusdam amore irretitus usque adeò fuit, ut nihil non homine indignum patraret, quippe qui inter cætera salivã illius impudicæ amasiæ melle commisceret, eâque tanquã balsamo quodam, arterias & guttur crebrò ad aucupandã gratiam ejus inungeret. O cœcitas amoris, quâ homines mente & oculis ita privantur, ut ignominiam & insaniam, quam incurrunt, percipere nequeant! Verum non animi solùm tanta sequitur perturbatio, sed & corpus

Amorem esse fascinationem quandam.

miris

miris modis afficitur, cum amantis intentio in aſſidua rei amabilis cognitione ſeſe verſet, ibique tota fermè vis corporis conquieſcat, unde concoctionum impedimentum, facultatumque naturalium imbecillitas ſubſequitur. Hoc exprimit Poëta, dum inqnit:

Amor veſanus corpus etiam alterat.

Hinc illæ primum Veneris dulcedinis in cor
Stillavit gutta, & ſucceſſit fervida cura.
Namq; ſi abeſt quod ames, præſtò ſimulachra tamen ſunt
Illius & nomen dulce obverſatur ad aures.

Id quod non ſolum vigilantibus, ſed & dormientibus, ubi tamen aliàs facultates cognoſcentes quieſcunt, accidit, unde illud Poëtæ:

Tu mihi cura Phaon, te ſomnia noſtra reducunt
Somnia formoſâ candidiora die.

Hæc omnia pluſquam quotidiana veſanæ cupidinis exempla ſatis ſuperque confirmant: unicum reſtat, ut aliquid de præſervatione talis amoris veſani annectamus, ubi maximè eò reſpicit vir bonus, *ut initiis obſtet,* & minus appetitui ſenſuum quam rationi obtemperet, quia aliàs *fertur equis auriga nec audit currus* habenas:

Opprime dum nova ſunt ſubiti mala ſemina morbi Ovid. 1. Rem.
Et tuus incipiens ire reſiſtet equus.

Occaſionem vitet; cum non rarò accidat quod apud Terentium Chereæ, qui cum ſolus eſſet cum ſola ad facinus illud perpetrandum Jovis picturâ imbrem aureum in gremium Danaes immittẽtis & conſimilẽ luſum ludentis incitabatur. Ah quantò ſatius eſt, te id dare operam, quî iſtum amorem ex animo dimoveas tuo, quam id loqui, quo magis libido fruſtra incendatur tua. *temperantiæ ſtudeat.* Hujus enim eſt, *teſte Platone in Phædone*, officium nequaquam proſternere ſe libidinibus, utpote cum teſte *Philoſopho lib. 2. Ethicor. cap. 3.* temperans iſte dicatur, qui cor-

Terent. in And.

 pori

poris voluptates negligit, eoque ipso lætatur: *& inprimis otium fugiat:* ut enim aliàs otium diaboli pulvinar, omniumque vitiorum fomes, ita

——finem qui quæris amoris,
Cedit amor rebus, res age tutus eris.

Otia si tollas periêre Cupidinis arcus,
Contemptæq; jacent & sine luce faces.

Quam Platanus rivo gaudet, quam populus unda,
Et quam limosâ canna palustris humo:
Tam venus otia amat.

Lepidum est illud, quod apud *Lucianum in cupidine habetur*, ubi Venus graviter filium Cupidinē increpat, quod jaculis suis Deos omnes affecisset præter Minervam, Musas & Dianam. At respondet filius: parerem, O mater, sed Minerva sua me gravitate abigit: Diana in sylvis feras conficit, quam cursu assequi non valeo: Musæ vero honestissimis occupationibus tempus transigunt, meisq; monitis minimè vacant.

SEd quò labor, auditores, & cur vestra benevolentia abutor? ad amorem virtutis regredior, cujus ardore flagrantes hosce tres viros juvenes eruditissimos, sorte, non eruditionis præjudicio tali modo locatos in conspectum vestrum produxi, cùm ut eorundem assiduitas & labor, quo per multos annos in castris Musarum & Apollinis militarunt publicè toti huic consessui commendaretur, tùm ut digna virtutis & eruditionis præmia modo legitimo & solenni in eosdem conferrentur. Cum verò, teste Galeno, optimus medicus optimus philosophus, nostraque Medicina sine Philosophia sit instar campanæ sine pistillo, eò à teneris allaborare voluerunt, ut non solùm lingua-

tum

rum peritia confirmati, sed etiam Philosophicarum disciplinarum cognitione satis instructi Medicinæ sacra rimari tentarent, quod vel maximè cujusque in dicendo facundia, in differendo promptitudo, & in judicando dexteritas satis superque confirmat. Hoc est illud medium, quo primum Medicinæ fulcrum, rationem nimirum sibi comparare conati sunt. Huic accessit alterum, quò strenue allaborarunt, nimirum experientia, quæ minimè nobiscũ nascitur, sed vel nostris vel aliorum observationibus oritur. Hæc nostros Candidatos ad varias peregrinationes commovit, eosdemque doctorum hominum conversationem exoptare coëgit. Loquantur hac de re Germaniæ nostræ Academiæ celeberrimæ, Wittebergensis, Lipsiensis, Francofurtensis, Altorfina, Basiliensis, Jenensis, Marpurgensis & aliæ, in Galliis Regia Parisiensis, Monspeliensis &c. in Belgio Lugdunensis, in Anglia Cantabriensis, & Oxoniensis, in Polonia Cracoviensis, in Bohemia Pragensis, quæ vel omnes vel saltem plerosque Candidatos nostros gremio suo foverunt, eosdemque suos alumnos habuerunt. Et quemadmodum boni artifices non rarò præter institutum ostentandi artificii gratiâ in clathris seu obicibus, in clypeis, in ensium capulis, in phialis & similibus, opus aliquod statuarium vel emblema quoddam superfluum insculpunt, ita maximè quoque nostri Candidati eò allaborare voluerunt ut in aliquibus multis parasangis alios superarent, adeoque singulari excellentia ingeniorum præstantiam testificarentur. De Jungermanno nostro quis nescit, quanto amore Floram ab ineunte ætate prosecutus sit, quam etiam tandem arctissimo connubio Phœbus eidem ita jugavit, ut inde nominis celebritatem per totam Germaniam aliasque regiones jam dudum sibi comparaverit. Verbis hîc non opus

est, cum rerum testimonia loquantur, quod hortus noster Medicus ipsius industriâ instructus satis superque confirmat. In te vero, mi Schonwaldere, dubito, cui dono præ reliquis excellentiam tribuam, cùm Phœbus abundanter præter vulgarem eruditionem quam plurima tibi concesserit: inprimis tamen singularem tuam industriam in re Anatomica miror, non cum plebe, quæ Democritum, ut iræ & melancholiæ sedem inveniret varia animantium corpora dissecantem, insanire putabat, sed cum Hippocrate, cujus edicto sapientissimus judicabatur. Hoc est illud elegans auctarium eruditionis tuæ Medicæ, quod Gallus in Germano miratus est, ubi in Regiâ Parisiensi Scholâ cadaverum humanorum artificiosæ dissectiones à te cum laude & applausu feliciter administrarentur. Tandem verò, mi Bilizere, tibi quoque gratulor, quod Medicinam nostram non solùm ex omni parte diligenter excolueris, sed insigne quoq;, nostræq; fragilitati maximè conveniens ornamentum addere volueris, chemiam intelligo, cujus amore eò pervenisti, ut naturæ latebras aperire, noxia ab innoxiis dextrè secernere, rudes ciniflones à veris chymiatris distinguere, adeoque, quid distent æra lupinis, internoscere posses.

Proponuntur quæstiones.

Cum autem videam omnium oculos in vos jam conjectos, mei Candidati, vestrum erit aliquid speciminis eruditi, quod moris est, in medium proferre. Quocircà te primum, Solertissime Jungermanne, provoco: tuum erit ut pro singularis ingenii tui acumine breviter & nervosè venerando huic consessui demonstres an etiam furor amatorius, seu amor vesanus curationem quandam medicam admittat, annexâ determinatione quęstionis illius, cur Lactuca & Ruta, quæ tamen contrariarum qualitatum, fervorem amantium inhibere dicantur.

Quæstio I. De curatione vesani amoris.

Respon-

RESPONSIO LUDOVICI JUNGERMANNI.

MERITÒ verò ac lubens ad parendum accingor, ſcilicet abs te (Vir ampliſſime, Præceptor & Promotor omnibus obſervantiæ modis ſingulariter honorande) adeò animatus, qui hucuſq; pariter rerum ac ſtudiorum meorum aura & anima fuiſti. Licet imbecillitate mea tantum non ad anguſtiarum incitas redigar. Debitum tamen obſequium gratiæ placendi omninò prælatum vobis, ſperans me divinâ gratiâ, & prompta hujus ampliſſimi, auguſtiſſimiq; conſeſſus æquanimitate, non ſecus ac cæleſtium quorundam ſiderum aſpiratu, ſublevatum iri. Hinc nunc rectà ad propoſitum pergo, & geminatam illam quæſtionem aggredior: nimirum an furor amatorius curari & quomodo queat. *Difficillimæ certè curationis hoc malum eſſe, tam rationum momenta, quàm exempla evincunt. Præterquam enim quod celatum lateat, adeoq; ejus non intellecti nulla ſit curatio, dubiis quoq; ſubinde ſymptomatum variationibus imponere poteſt perſpicatioribus, veluti contingit Medicis illis Romanis, quos Galenus non omni reprehenſione hâc de cauſa liberat. Adde quod amẽtes iſti amantes omnem curationem reſpuant. Et mirabimur adhuc teneri præceptorem amoris, taliter nos inclamantem?*

Heu mihi non ullis amor eſt medicabilis herbis.

Atque alio in loco.

Omnes humanos ſanat medicina dolores,
Solus amor morbi non amat artificem.

Sanè nodus hîc mihi nectitur, ſed tamen non æquè arctus, ut Alexandri Magni auc Herculis gladio indigeat; acie ingenii mediocris diſſolvi poſſe ſperatur. Nec videtur Naſonis illud proclamatum eſſe de affectus ejuſdem exordiis, verùm de difficultate ſolutionis confirmati, & ut ita loquar, habitualis; aliâs alibi curationis fruſtra meminiſſet, imò illius de remed. amor. ſcripta dicam vanitatis

meritò sustinerent. Et nullus est, qui inficias iverit, affectum hunc in censu sex rerum non naturalium à Medicis locari, atque sub illis pathematibus, quæ corpus animæ domicilium alterare & infestare solent, gravissimum esse, ut exinde ei soli omnia, quæ cæteris singulatim, plenariè inesse cum Comico fateri cogamur. Prout à Platone in Tymeo & Carneade nobis suggerente, corpus ægrum sine animo aut animus sine corpore curari nequit, ita conjunctis vicibus motu contrario simul ac alii morbi humorales, pro natura humorum, in quibus figitur, curatione Medica tolli posse tàm experientia quã ipse sensus indicat, quo hinc & inde distracto tandem malum discutitur, ubi depravatæ illius imaginationis vis extinquitur, & gratior rerum objectorum species inducitur. Quin nec Theophrastus à curatione excluderet, qui nec fatales seu Astrales, nec specificos, nec congenitos, neque ex aliis natos morbos curationibus liberat, quod in tota rerũ naturâ semper bona malis non tantùm opposita, sed etiam valentiora reperiantur. Solutionẽ autem ejus duplicem potissimùm eminere constat. Naturæ alterã, alterã artis. Illa fit contrariis phantasmatis & intentionib. repositis, ac sollicitis cogitationibus aliò translatis in gyrum rationis cogitur. Hæc artis eget, atq; pro natura sedis affectæ, quam & anxio timore præternaturali prodit, ibidem ab Hippoc. lib. de Sacr. morb. collocato, & indole humorum adustorum in Melancholiam & Maniam Lymphaticam transit, (quod etiam ab Arist. initio lib. 7. Et hic notatum reperitur) parem quoque eis, & Avicenna teste lib. 3. fen. 1. tom. 5. c. 9. curationem desiderat. Principium capit à blandâ primarum corporis regionum evacuatione, inde ad venæ sectionem pro abundantiâ sanguinis ferventis procedit, hinc humores peccãtes convenienti aliquo decocto ad eductionem purgationis præparat, minimè tamen præcipitem & violentam vult purgationem, cum repentina virtuti dissolvendæ periculum creet, malumq; magis rebelle reddat. Quare quod unicæ purgationi non cedit, iteratis vicibus superatur, & tractu temporis medicamentis paulò fortioribus.

ribus. Humor à cerebro avertendus ligaturis, frictionibus, cucurbitulis, balanis & clysteribus. Sicuti etiam confectionibus roborantibus ei prospiciendum, idq; soporiferis demulciendum: Uti & balneis dulcibus & usu lactis tempore congruo, & aliis rebus quæ ex commodo ægri esse queunt. Maximè victus ratio non posthabenda, cujus usus longè secus, ac aliorum præsidiorum nullo non tempore necessarius est, ut probè Galenus dixerit: sine aliis præsidiis nos quidem vivere, sed sine alimentis neq; vivere, neq; secundâ, neq; adversa valetudine frui posse. Verùm ut sine Cerere & Bacho friget Venus (ceu ille loquitur) Pythagorica diæta aut trita illa captivorum solemnis hic erit, nempe etiam regia Cyri authoritate nobilitata. Victus tamen ipse sit malo contrarius, humectans & refrigerans, ubi lactuca maximè immiscenda, quæ alterius quæstionis propositæ memoriã mihi subjicit. Scilicet quomodo lactuca & ruta cum contrariarum qualitatũ sint, in amatorio furore æquè valeant. Sed res plana est, ipsisq; Philosophis non absonũ, diversas quandoq; caussas parẽ effectũ producere posse. Lactuca quidẽ furibundum humorẽ vi suâ Narcotica & frigida sistendo cogit & cohibet, & conciliato somno cerebrum juvat. Ruta verò calore suo undẽ exiccat & absumit, unde etiam nomen græcum πήγανον Plutarch. 3. sympos. ex veterum medicorum sententia ei non absq; re imponendũ duxit, atq; idcircò prægnantibus inimicã retulit, q̃ potius de concipientibus, quã utero gerentibus accipiendũ est. Sunt tamen qui fascinationib. & illaqueationib. in hoc affectu frequentibus cohibendis rutã commodã prædicent, quod cũ occultæ rationi imputandũ, hic ulterius attingere nolui, maximè dum tẽporis angustia colophonẽ mei sermonis desiderat, qui eò magis imponendus, quod cætera curationis pars pro subjecti & indicationũ varietate variet, & potius prudentis medici industriæ committenda. Quare ne prolixiore dissertatione auscultantiũ benevolẽtiâ abuti videar, ut aliis post me dicturis tẽpus dicendi præripiam, sufficiant hæc ea παχυλῶς prolata, usq; dum animus meus potioribus proferendis sese ostendat.

Video

Quæst. II. De poculis amatoriis.

Video singulari quodam applausu totum auditorium dictâ resolutione quæstionis propositæ conquiescere: tuum igitur erit, ingeniosissime Schonwaldere, ut eandem benevolentiam tibi quoque comparare studeas, & pro recondita tua eruditione, quid philtra vel amatoriæ pocula possint, in præsentia nobis aperias.

Responsio

M. MELCHIORIS SCHONWALDERI, Sil. P. L.

Arduam & gravem mihi provinciam, Promotor Excellentissime, demandas. Ista enim de Philtris συζήτησις *maturum exigit ingenium; tersum & solidum requirit judicium. Ego meo me pede metiens utroq; destitutus in primo statim limine trepido. Obsecundare tamen tibi jubet religiosa, quâ te colo, observantia: efflagitat amplissimus iste Consessus, qui benevolas aures mihi pro ingenioli modulo de propositâ quæstione balbutienti, spondet. Age ergò jaciamus aleam; faciam periculum*

Quid valeant humeri, quid ferre recusent.

Galenus sacræ nostræ medicinæ antistes 2. Meth. 2. consulit materiam aliquam pertractaturis, ut præ cæteris definiant, quid sit de quo verba instituenda: Hujus filum hîc ego quoq; sequar, &

Definitio. *de Philtris disserturus, dico, quod hæc sint* MEDIA *ex variis rebus concinnata à Lamiis impiis hominibus in usum vocata, ad animos discordes copulandos. Quia verò descriptio ista nonnihil*

Definitionis explicatio. *intricata, lubet paullò accuratius obscuriora in eâ enucleare. Ex variis rebus diximus Philtra concinnari, quo loco operæ precium*

Causa materialis Philtrorum. *duco, ut paulò diligentius ea quæ amatoria ista pocula constituunt, excutiantur. Occurrunt hîc primò imagines cereæ, de quibus in Pharmaceutria Theocritus & Virgilius sic:*

I.

Limus

Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit
Uno & eodem igni, sic nostro Daphnis amore:

Quò alludit quoq; Dipsas illa Ovidiana:

Devovet absentes, simulacraque cerea fingit
Et miserum tenues in jecur urget acus.

Sunt qui hostias sumunt, literas sanguineas inscribunt & ad 2.
impium hoc opus abutuntur, quod fusius Gregorius Tholosanus enarrat ex gl. in Caput accusatus, §. sanè de hæreticis; *& Paullus Grilland.* tract. de Sortileg. Quæst. 3. Num. 13. *Sunt &* 3.
qui annulos in hunc usum adhibent. Elegans est historia, quam Quercet. in Diæt. polyt. *de Carolo magno refert. Imperator hic sapientissimus amore lasciva cujusdam puellæ illaqueatus detinebatur, quò miserè pellicebatur vi magicâ, annulo (quem mulier ista semper secum habebat) impressa. Contigit ut ista decumberet graviter, adeò ut de vitâ periclitaretur. Animam agens, sumsit annulum oriq; inseruit; quò post mortem quoque Cæsar ejusdem amore non minus ac antea, dum in vivis esset, dementaretur. Res successit: moritur illa; Carolus Magnus non destitit deperire defunctæ cadaver; in proprium conclave reponit; & tantum abfuit ut insignem istum fœtorem Memphitico majorem ex putrescente hoc corpore aversatus fuerit, ut eundem fragrantissimis rosarum aut violarum floribus prætulerit. Consiliarii suspicantes aliquid subesse magici, invenerunt in ore demortuæ puellæ annulum illum, quo exemto illicò remisit fervor & amentia Imperatoris, extemplò eandem tolli jussit & maximoperè fœtorem illum atque amorem vesanum est detestatus. Sunt qui adhi-* 4.
bent sagittas cruentas è corpore eductas, quas (modò terram non attigerint) substernunt, referente Plinio lib. 18. c. 4. *Sunt qui* 5.
Iynce seu rotulâ & parvo instrumento cui motacilla alligantur, utuntur, cujus agitatione amasios suos demulcent veneficæ. Hinc Theocritus in Pharmaceut. Idyll. 2.

ἶυγξ ἕλκε τὺ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.

 Quo

Quò alludit Virgil. Eclog. 8. *dum in singulis veneficiis re-*
petit: Ducite ab urbe domum mea carmina ducite Daphnin.

6. *Sunt qui Characterum; sunt qui cantionum; sunt qui si-*
7. *gilli Veneris hora & die ejusdem exsculpti, quando in Piscibus*
8. *Tauro aut Librâ exaltationem suam sortita; sunt qui Hippo-*
9. *manes; sunt qui sanguinis humani; sunt qui secundinarum*
10. *baptizatarum; sunt qui ossiculorum ranarum à formicis de-*
11. *pastarum; sunt denique qui Lauri combusti vires magicas ha-*
12. *in parte maximoperè præter cætera commendant, & voti su-*
13. *se iisdem facili negotio participes fieri asseverant.* *Facilè jam*
cuivis patere arbitror, in quibus rebus fabrica philtrorum consistat; perlustremus jam si lubet, illos à quibus eadem in u-

Causa efficiens Philtrorum.

sum vocata & administrata fuère. *Lamiæ sunt quibus Phil-trorum usum acceptum referunt auctores fide digni, de quibus amplissimus dicendi campus sese offerret nisi eleganter ista omnia ut & quos dementârint delineasset Philostratus* in vita Apol-lonii, *cujus vestigiis insistit Budæus de quodam Menippo. Ho-rum censui annumerandus Alexander de Alexandro* lib. 2. ge-nial. dier. cap. 9. *ut & Thomas Erastus* disput. de Lamiis l. 6. cap. 6. & de Præstig. Dæmon. l. 3. cap. 16. *In ca-stris lamiarum militant quoque meretrices & impuræ quævis*

Causa Finalis.

mulieres (nonnunquam & viri) quæ ut amoris vesani stimulos exstinguant, omnem movent lapidem, qua ratione amasium sortilegiis hisce & veneficiis in mutuum amorem nolentem vo-lentem pertrahant. *Nullus dubito, auditores, quin cuivis jam*

An Philtra sint naturalia an Magica.

constet ex iis, quæ hactenus dicta sunt, quæ natura philtrorum existat: dispiciamus jam an talia pocula amatoria naturaliter effici possint, quæ discordes & maxumè abalienatos animos a-micâ pace gratoq; fœdere coire faciant. *Hîc si rude vulgus consulas, plenis buccis asseverabit, extra dubitationis aleam po-situm esse, quod philtra naturaliter concinnari queant.* *Ne-mirum.* *Exemplis enim, non rationibus ducitur: illorum non*

parva

parva copia suppetit; hujus vix scintillæ animos ipsorum excæcatos irradiat. Ex vetustioribus historiis in theatrum hoc producunt Caligulam Imperatorem, cui à Cæsoniâ uxore Philtrum propinatum Suetonius in Caligulâ *refert. Producunt Lucretium Poëtam, qui non minus ac Caligula à propriâ conjuge Lucillâ per poculum amatorium effascinatus legitur. Producunt Cornelium Gallum Ægypti Præfectum, qui ob eandem causam vitam cum morte commutare coactus. Producunt D. Cyprianum, qui ipse fatetur, se aliquando cuidam mulieri, cujus amore torquebatur philtrum exhibuisse. Recentiora verò non opus est attingere. Quotus enim quisque est, qui non viderit utriusq; sexus homines sæpè ejusmodi artibus in alterius amorem pertractos præcipitesq; datos? Verùm si rem accuratioris judicii lance examinamus, prorsus à vulgi opinione abire nos argumentorum & rationum pondera cogunt. Depræhendimus enim talem amoris conciliationem prorsus à naturâ abhorrere, & superstitiosam, magicamq; indignam viro bono, nedum medico Christiano, eandem esse proclamandam. Licet verò multi non inferioris notæ medici reperiantur, qui Philtrorum usum approbant eademq; naturalia pronunciant; Cum his tamen neutiquam facere possum, & vos omnes, Auditores lectissimi, in meam sententiam ituros confido, si benevolè me opinionem meam argumentorum momentis firmantem, aliorum verò, rationum fulminibus destruentem audiveritis. Ecquis enim vestrum est, qui affirmabit, illud opus, quod auctorem, fautorem & administratorem habet solum Diabolum & ejusdem organa (lamias puta, sagas, aliosq; hujus farinæ homines) esse naturale & homine Christiano dignum? Iam verò quosnam Patronos, asseclas & fautores nacta sint pocula ista Venerea, ex superioribus nemini non liquet. Amænissimis variorum auctorum flosculis exornari ista omnia possent; Veniam tamen mihi dabitis*

Confirmatio partis negantis.
Ratio I.

 si levi

si levi saltu ea omnia transvolem, & summa rerum capita digito solummodo attingam. Nec enim ego vobis molestus nimiâ prolixitate esse cupio, nec animus mihi est, alteri meo Domino
Ratio 2. *competitori locum & tempus perorando dicatum præripere. Vobis ergò istud quoque severo judicii examine pensitandum relinquo, an eæ res, quarum nullæ existunt causæ naturales, in naturalium classem sint referendæ? At verò, neminem adesse autumo, qui causas philtrorum naturales sufficienter dari posse gloriabitur, quamvis aut Archimedis solertia, aut Hermetis subtilitate, aut Coi nostri senis diligentiâ in inquirendo, aut Philosophi Stagiritæ judicii dexteritate in judicando sit dotatus. Uberiorem ista exigunt, ut videtis, explanationem: sed quia ea quæ posthac dicturus sum, non parum lucis his omnibus allatura sunt, ideò i-*
Ratio 3. *stud paulò altius mente vestrâ recolendum appono; Nimirum an ea curatio quæ absque characteribus, aut aliis superstitiosis imaginibus, cantionibusve magicis administrari nequit naturalis sit censenda? De Philtris enim, quod ista omnia, aut pleraq; saltem exigant, quis ignorat? Subnecto & illud: Actiones ab homine (po-*
Ratio 4. *tissimum verò à Medico) susceptæ, quæ non pro Cynosurâ habent Dei Opt. Max. gloriam & proximi salutem, naturales neutiquã censendæ, & proin medico Christiano indignæ. Eane ergò in Dei honorem vergunt, quæ à Sathana, lamiis &c. proficiscuntur? Eane proximi saluti inservire asseret quispiam quæ eundem in corporis & animæ præsentissimum discrimen adducunt? Annon hoc est in corporis periculum conjici, dum ex rectè valente æger (Amor enim morbus maxumus existit) ex rectè judicante amẽs, ex sano insanus & maniacus (id quod sæpè usu venit) efficitur? Nunquid illud est in animæ discrimen adduci, dum quis æstro aut stimulo venereo percitus eò adigitur ut Diaboli aut veneficarum aliorumq; ejusdem satellitum opem imploret? dum templum S. S.*
Ratio 5. *Triados fœda libidine conspurcat & contaminat? Quin naturæ amoris repugnat vesanus iste furor, qui per Philtra concitatur,*
adeò

deò ut nec hoc nomine naturalia eadem pronuncianda. Inter omnes enim constat naturalem amorem esse desiderium rei pulcræ & gratæ. Pulcritudo autem ista nobis non innotescit nisi aut ex aspectu aut ex relatione. At Philtra pelliciunt aliquem in tantum furorem, ut amore rapiatur illius, quem odio plusquam Vatiniano persequitur, aut etiam quem nunquam vidit, cujus nec forma nec virtus unquam placuit. Repugnant quoque pocula Ratio 6. *ista amatoria è diametro medicamentorum naturæ seu modo agendi. Nullum enim horum agit ratione tertii, sed in illud ipsum solūmodo subjectum cui applicatur. Quocirca pocula ista Circæa & Venerea vel prorsus esse magica vel ex accidente saltem interdum auctorem voti sui compotem reddere pronuncio. Vultisne ut dicam de Philtris quid mihi videatur, & quomodo vires suas interdum exserant? Pocula ista amatoria admixta plerumq; habent acria aut maligna, cerebro maximoperè infesta; vel (quod sæpius usu venire judico) magicis cantionibus, characteribus &c. intellectus hominis impeditur, judicium pervertitur: quo facto homo non potest eligere aut fugere quod salubre aut vitandum, sed cæcâ fertur cupidine, nec audit currus habenas. Hinc Philtra sæpè conciliant amorem inter eos, inter quos antea maximum crescebat dissidium, quippe judicii dexteritate adhuc pollens aversabatur illum, cujus amore cæco jam rapitur, inde quod intellectui* jam *depravato eundem validè impresserit. Intellectum hîc maxumoperè infestari, documento est illud, quod experientia sæpè nobis non absque dolore ob oculos ponit. Videas enim plerosq; ab hausto philtro in delirium, maniamq; lethalem præter propinantis exspectationem incidere. Addam & illud, affectus animi, maxumam obtinere vim in turbando & depravando intellectu. At verò quis amorem nescit basin & sentinam omnium quotquot in humano corpore reperiuntur affectuum? Quid mirum ergo si ratio & intellectus distrahitur, pervertitur, corrumpitur, hominem illud appetere quod antea aversabatur?*

 Hinc

Hinc rarò amorem ex Philtris concitatum videas stabilē. Quamprimum enim ad saniorem mentem redeunt ægri, illicò antiquum obtinent, & cane pejus illos oderunt à quibus pocula hæc amatoria propinata. Nec nostra solum hæc est opinio, philtra esse detestanda, esse superstitiosa, esse magica, esse viro bono præsertim vero medico Christiano nomine gaudente indigna, esse eadem proscribenda, & ad Garamanthas & Indos ejicienda; sed & clarissimorum Iureconsultorum decreta à meis stant partibus. Consulatur l. si quis aliquid, §. qui abortionis ff. de pœnis. *Constantinus quoque Imperator mecum facit, idemq́ sancitum reperio ab ipso* l. 4. C. de maleficis & mathem. sic & l. 9. tit. 18. de mal. & math. Auth. Coll. 3. tit. 1. Novell. 15. ff. l. 48. tit. 8. ad legem Cornel. de sicariis & venef. *Ex lege Aquilia aliisq́ multis idem comprobari posset, nisi vererer nauseam me vobis creaturū si in re adeò manifestâ diutius hæream. Stat itaque sententia firma & rata, Philtra naturalibus mediis concinnari nequaquam posse: non negantes interim medicamentis convenientibus ad Venerem aliquem posse existimulari, sed neutiquam id efficere quimus, ut determinetur iste amor ad certum quendam, sed promiscuè ad objectum gratum feretur. Satis superq́ mihi videor opininionem meam rationum fulcris stabilivisse; quò tamen veritas magis elucescat elidenda veniunt gravissima quædam fulmina, quibus in nos detonant illi, qui contrarium tuentur. Agite, Auditores, favore vestro mihi assistite, sic absq́ Alexandri alicujus macheerâ nodos hos Gordios me dissecturum confido. Ac primâ statim fronte illud neminem percellat, quod ingerunt, omninò fieri posse, ut discordes animi conjungantur, siquidem per ligaturam amor & concubitus inter conjuges impediri potest. Labefactatur illicò teli hujus vis, si perpendamus detestandum hoc, & à Diabolo ipso inventum opus, quod ligaturâ perficitur æquè minus mediis naturalibus absolvi quam Philtra. Iam verò nos hîc non quærimus, an amor conciliari possit per pocula Vene-*

Confirmatio ejusdem opinionis à Testimonio Jureconsultorum.

Confutatio.

Object. 1. à contrario.

Venerea; sed an naturaliter *id fieri queat. Nec est ut prætendant sympathiam quandam Philtris insitam, cujus beneficio pectora odio invicem ardentia reconciliantur. Quæ enim esse posset sympathia, inter characterem, inter imaginem ceream, inter hostiam, inter secundinam &c. & hominem amoris vesani vinculis illaqueandum? Nunquid sympathia rebus naturalibus est innata? At quis affirmabit consensum aliquem esse innatum characteri, cereæ imagini &c. Dein sympathia semper eodem modo agit: Sic ferrum semper eodem modo â Magnete attrahitur &c. Philtra non item: quin rarò exitus voto respondet, nec unquam stabilis ille amor ope poculorum Venereorum exsuscitatus. Non desunt qui admodum triumphant in eo, dum vident, curâ magneticâ posse transferri quosdam morbos in canem aut porcum, si sanguis ægri testæ ovorum includatur, putrescat, & bestiæ abliguriendus præbeatur. Hinc enim evinci posse autumant si philtrum ex sanguine amantis concinnetur, & amato propinetur, facilè vi sympathicâ cruorem illum amorem inter eos conciliaturum. Sed ratio ista non tanti apud me est valoris, ut à conceptâ meâ sententiâ abducar. Alia enim est ratio morbi corporis, alia affectus animi; illum communicari posse cum aliis largiar, hunc autem minimè. Quia igitur amor inter* παθήματα *animi, corruit facilè contraria opinio. Denique optimè ageretur cum illis, quibus domi Iunones iratæ aut Xantippæ (Proserpinæ potius) latrantes & mordentes. Si enim sanguinis tanta esset vis, omnes uxores maritos suos ceu philtro aliquo effascinatæ amarent. Illud præterea diluere facilè est, quod de astrorum vi, si certâ aliquâ constellatione Philtra fabricentur, prædicatur. Stat n.*

Object. 2. Object. 3. Object. 4.

penes

penes quemvis liberum de sigillorum istorum virtute judicium. Dein philtra reliqua prorsus certâ constellatione haud componuntur, sed quovis loco & tempore sagæ & impuri homines eadem à se fabricari posse jactitant. Sed quò ultimam manum tabulæ admoveamus, duro adhuc nodo, durus cuneus adhibendus. Simia

Objectio 5.

& vipera, aliæq; bestiæ inter quas tamen maxumum aliâs gliscit odium beneficio philtrorum ex sanguine alterius concinnatorum eò possunt pertrahi, ut amica pace coeant & ceu fœdere juncto altera alterius conversatione atque præsentiâ impensè delectetur. Si hoc in brutis evenit, quidni & inter homines? sed quid respondeam habeo. Amor inter homines ex intellectu proficiscitur. Homo enim amaturus, ratiocinatur secum An & Cur alter amore dignus. Aliter se res habet in brutis, quæ cæco feruntur amore, non ex ratione, sed ex sensibus externis. Quemadmodum enim homini datus est intellectus, quo dignoscere poßit salubria & insalubria; propria & aliena: ita brutis conceßi sensus externi acriores, juxta tritum illud:

Nos ovis auditu, nos vincit aranea tactu,
Lynx visu, &c.

Hinc dum propino viperæ sanguinem simiæ, quamprimum altera alteri appropinquabit sese invicem amabunt, quia olfactu percipient alterum de alterius sanguine participare. Quod autem bruta per sensus externos præstant in noxiis aut salutaribus ingratis aut ingratis dignoscendis, idem homo perfectè ante lapsū beneficio intellectus percipiebat. Tunc enim illicò vires plantarum, fructuum, metallorum &c. agnovit. Sic Adamus primo intuitu agnovit Hevam esse carnem de carne suâ, & os de osse suo: quod eheu! nobis jam denegatum, restituetur tamen rursus in beatâ illâ felicitate, quâ omnes nostros primo intuitu lætißimâ fronte agnoscemus & excipiemus. Quia ergò homo & non bruta à Deo defecerant, utiq; hæc nō immeritò nos quoad sensus externos

multi-

multis parasangis post se relinquunt. Quo colophonidem ergò imponamus, facilè patere arbitror, quamvis bruta quædam possint vi sanguinis alterius propinati conciliari, in homine tamen idē non habere locum, siquidem homo ob defectum intellectus amplius quæ ex PROPRIO sint corpore agnoscere nequit. Iam vela contraho & Philtra naturaliter haud dari inter homines concludo; interim tamen unicuiq; liberum de hac quæstione judicium relinquo, & pro benevolâ ista attentione Magnificis & gravissimis Dominis Auditoribus me æternûm obstrictum fateor.

DIXI.

Tandē restabit, Præstantissime Bilitzere, ut pro facundia tua excellenti concionem hanc erudias an pulsus aliquis amatorius concedendus, de quo multùm autores classici discrepant, licet observationes veterum & recentiorum idipsum non obscurè determinare videantur. Quæst. III. De pulsu amatorio.

RESPONSIO

CHRISTOPHORI BILITZERI À BILITZ.

ELegans est fabula, Magnifice Domine Rector, viri Strenui, Reverendi, Consultissimi, vosq; Patres conscripti & hospites Spectatissimi, Nobilissimi, Doctissimi, elegans, inquam est fabula, quam Aristophanes in convivio Platonis narrat; Homines in prima rerum omnium creatione à Deo Opt. Max. totius hujus Universitatis auctore & fundatore factos fuisse duplices. Quia verò brevi post, quatuor brachiis innixi, quatuorq; pedibus suffulti, celerrimi & robustissimi erant, Deosq; omnes

irritaverant, propter elatam animi superbiam in medio fissi sunt, adeò ut ex uno homine jam duo, hoc est, mas & fœmina evaserint. Quandoquidem itaque dicto modo divisi erant, & ex alterâ tantum parte homo vivebat, factum, ut ad hodiernum usque diem ad suam perfectionem tendat, pristinæq; integritati restitui ex animo satagat. Iucundissimâ istâ fabulâ nihil aliud ob oculos nobis ponere voluit veneranda antiquitas, nisi admirandam illam sympathiam stupendumq; amorem, quo mas fœmellam & contra fœmella marem complectitur. Quanta enim hujus sit vis, testantur fortissimi, Samson, Hercules, testantur sapientissimi, David, Salomon, testantur alii infiniti, qui nimio amoris œstro conciti violentas manus sibimetipsis injecerunt. Possem adducere Tragicos Sapphonis, Phyllidis, Hæmonidis, Phædræ, Timagoræ, Zidicæ, Iphidis, Calluces aliorumq; plurimorum exitus, nisi recentiora suppeterent. Vnum subjungo. Neminem ex vobis esse arbitror quem prætereat, non ita pridem Galeatium Mantuæ Ducem ex jussu amasiæ quam deperibat, præcipitem cum equo calcaribus admotis in flumen ruisse, ibidemq; miserè suffocatum. Alia plura quæ nostrum hoc seculum ob oculos posuit exempla facilè esset adducere, sed recentiora sunt odiosa & ab instituto meo aliena. Proposuit enim mihi Clarissimus & Excellentissimus Dn. Promotor hoc dubium enucleandum: Quandoquidem amoris tanta est ferocia, tanta vis ut Deos hominesq; subigat, nunquid affectus hic ex pulsu deprehendi possit. Non pauci inter medicos etiam doctissimos reperiuntur qui in eâ sunt opinione, neutiquam negandum, Amorem ex pulsu, quem Amatorium nuncupant, agnosci. Neque prorsus rationibus destituuntur. Si enim historiographorum monumenta posteritati relicta paullò diligentius pervolvimus, reperimus certè non paucos inter antiquiores illos medicos, à quibus universa nostra ars Asclepiadea promanat repertos fuisse, qui Pulsum huncce Amatorium experientiâ sua comprobarunt. Primum quem adducunt est venerandus noster

Mantuæ dux volens ex amore mortem subiti.

Affirmatio Quæstionis.

senex

senex Hippocrates, de quo Soranus in vitâ Perdiccæ prolixè enarrat, quâ ratione ex Pulsu, affectuum omnium centrum amorem agnoverit. Trita est historia Erasistrati, qui Antiochum ex amore Stratonices (ita enim vocabatur parentis concubina) lethaliter decumbentem prodidit ex Pulsu, de quo fusiùs sacræ nostræ medicinæ Coryphæus Galenus lib. de Præcognit. ad Posthumum cap. 6. *Cum enim Stratonici cubiculum ingrederetur, variis modis adolescentis Pulsus mutatus; quod ubi deprehendit sagax ille Erasistratus, veritatem causamq; morbi agnovit, patri indicavit, & centum auri talenta pro munere aut brabeo reportavit. Hujus vestigiis non infelici ausu institit ipse antistes noster Galenus, qui loco jam citato ex Pulsu arteriarumq; motu diverso deprehendit, uxorem Menippi amore Pyladis cujusdam detineri, unde consilio certo adhibito effectum dedit, ut illa ad meliorem mentem rediret. Aderit forsan quispiam ex vobis, Auditores omnium ordinum lectissimi, gratissimi, qui dicet non exemplis, sed rationibus esse pugnandum, has enim altiùs in auditorum animos descendere, eosdemq; citius in contrariam sententiam pertrahere. Huic ut occurratur, unum & alterum argumentum adducam contra eos, qui contrarium statuunt, quibus omninò concludi posse videtur, pulsum amatorium neutiquam rejiciendum esse aut negandum. Singulos affectus proprium sibi & familiarem habere pulsum nemo inficias ire audebit. Sic Timor, Ira, Tristitia cæteriq; affectus omnes facili negotio ex pulsu agnosci possunt. Quocirca cum Amor sit centrum & basis omnium totius corporis nostri affectuum, ut elegãter docet ex Galeno* Vallesius Controvers. Medicar. & Philosophicar. lib. 3. & Quercetan. in Diætet. suo polyhistor. c. 5. *præter Comicos & Poëtas omnes; nihil utique obstabit, quò minus statuendũ sit dari quoq; pulsum amatorium, ex quo affectus hic, tanquam per certum* κριτήριον *prodatur. Nisi hoc vos movet, auditores, considerate, quæso, mecum causas qui pulsum immutant. Harum sunt tres; Facultas,*

Antiochi amor ex pulsu dignoscitur ab Erasistrato.

Uxoris Menippi amor ex pulsu agnoscitur a Galeno.

Confirmatio affirmativæ.

Usus, Instrumentum. Quia ergò, tam Facultas, quam usus (labefactatur enim natura nimio amore, & incalescit corpus ejusdemq; omnes partes) nihil obstabit, ut puto, quo minus concludamus facili negotio ex Pulsu Amorem deprehendi posse, & proin Pulsum Amatorium neutiquam destruendum. Quamvis verò ista omnia, quæ hactenus in medium adduxi, speciosè proferantur; tamen apud rectè sentientes nondum sunt tanti valoris, ut Pulsum istum Amatorium, tantoperè decantatum stabiliant. Adest enim ipse Galenus artis nostræ Coryphæus & antesignanus non rejiciendus, qui contra prius allatam opinionem acriter pugnat. Audite quid lib. de Prænot. c. 6. *sub fine asserat: Meræ sunt nugæ, inquit, quicquid de Pulsu Amatorio circumfertur. Si hoc antistes noster affirmat, qui nimis fortè scrupulosus & subtilis alias in Pulsibus dignoscendis fuit, quid nobis asserendum, qui eodem longè sumus inferiores. Huic illud quoque adjungam, neminem hactenus exstitisse, inter eos quotquot unquam fuerunt quamvis summâ diligentiâ in abstrusiora, quæ in nostra sacratissimâ medicinâ plurima occurrunt, inquisiverint, qui Pulsum istum Amatorium descripserit, aut ejusdem notas & signa infallibilia proposuerit. Quæ omnia cùm ita sese habeant, neminem ex vobis reperiri arbitror, qui ab ipsorum partibus stabit, qui ultrò disceptant dari certum quendam Pulsum, qui amorem indicet, & proin Amatorium eundem esse nuncupandum. Sed ut totam hanc litem dirimamus ita pronunciandum esse statuo: Amorem omninò ex Pulsu deprehendi posse, si sit inconstans, varius, celer &c. præsertim si ad aspectum amasiæ id contingat. Nec est ut quispiam mihi objiciat, talem Pulsus inconstantiam in peste, aliisq; morbis malignis quoque conspici. Nam produnt hos affectus Symptomata concomitantia; in amore verò nulla causa vel evidens vel interna patet. Nequaquam tamen concedendum judico, ut iste pulsus Amatorius indigitetur, quasi ab aliis sit distinctus & infallibiliter hunc affectum detegat. Habetis quid de propositâ quæstione sentiam*

Determinatio quæstionis.

Rejicitur à Galeno pulsus amatorius.

tiam

tiam; Vos Auditores Magnifici & omnium ordinum lectissimi, judicate, & pro vestrâ hac in me benevolentiâ me totum vobis addictissimum habetote.

D I X I.

PETITIO PROMOTORIS ad Amplissimum Pro-Cancellarium.

FEstivè admodum, auditores, ex adagio literæ mutæ dicuntur homines, qui in doctorum consessu, quod parũ literis compti, ex sese vocem perficere, hoc est, doctos, graves, viroque dignos sermones proferre nequeunt, ut cum eruditioribus conspiratu consono coëuntes, sint planè velut adjunctæ vocalibus mutæ, quæ per se minimè syllabam constituunt. Tales profectò non sunt nostri Candidati, quorum erudita specimina non solum præcedentibus septimanis in solennibus disputationibus atque examinibus Patres Academici conscripti plurimùm admirati sunt, sed & hac ipsa horâ toti Auditorio se satis vocales, petitisque præmiis dignissimos demonstrârunt. Etsi verò non dubitem, quin totum auditorium Medici Collegii decretum omninò ratum judicet, adeoque nihil superesse statuat, quàm ut præsentes genere, virtute & eruditione præcellentes viri juvenes Laurea Apollinea solemniter exemplò coronẽtur & summos in Medicina honores consequantur: nihilominus tamen, cum executio illius decreti minimè sit in potestate nostri Collegii, utpote cui non Regales sed collegiales tantùm actus instituere concessum est; idcircò necessarium omninò judicamus, ut præstantissimi Domini Candidati ad genua procumbant

Cel. Rhod. lib. 29. c. 14.

& autoritatem promovendi à Cæſarea Majeſtate & Illuſtriſſimi noſtri Principis Celſitudine reverenter & debita animi ſubjectione ſupplices petant. Cum autem hanc ipſam Cæſaream Majeſtatem & Illuſtriſſimi Principis ac Domini, Dn. LUDOVICI, Landgravii Haſſiæ &c. fundatoris Academiæ hujus munificentiſſimi, ac Dn. noſtri Clementiſſimi, celſitudinem, in abſentia JCti celeberrimi Dn. Gothofredi Antonii, repræſentet Magnificus Academiæ noſtræ Rector, vir Conſultiſſimus, Petrus Friderus Mindanus, JCtus Clariſſimus, & pro tempore Procancellarius digniſſimus, ad illius Magn. nomine Collegii noſtri, & præſentium Dnn. Candidatorum me converto, majorem in modum petens, ut ipſius Magnificentia mihi pro tempore præmiorum & honorum juxta ſtatuta Collegii noſtri Diribitori ritè deſignato Cæſarea & Principali autoritate poteſtatem faciat, quò petiti honores in præſentes hos Dnn. Candidatos à me conferantur. Quod ſi fecerit ipſius Magnificentia, non ſolum ipſos Dn. Candidatos æterna obſervantia ſibi devinctos, ſed & noſtrum Collegium gratiſſimum experietur.

RESPONSIO

Magnifici Dn. Rectoris, viri Conſultiſſimi,

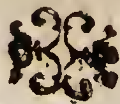
PETRI FRIDERI MINDANI, JCti CELEBERRIMI, PROFESSORIS PUBL. ET ILLUſtriſſ. Haſſiæ Principis LUDOVICI Conſiliarii, p.t. Procancellarii Spectatiſſimi.

INventum Medicina Dei eſt, medicusq; peritus
Rectè mortalis dicitur eſſe Deus:
Hoc medico, hoc commune Deo, quod uterq; miſellis
Auxiliatrices detq; feratq; manus.

Uti

Vti ergò magnum & memorabile facinus est: vir clarissime, promotor præstantissime, Domine Collega, & amice plurimùm honorande: uti, inquam, magnum & omni memoria dignissimum est: Quod tres præsentes Machaonas, Asclepiadis filios, magni Æsculapii nepotes, divini Hippocratis agnatos, familiares, & discipulos, in medicum hoc βραβευτήριον, non modò nobis, qui magnâ adsumus frequentia, omnibus, sed toti Reipublicæ Christianæ producis: Ita æquissimum non minus, quam justissimum est: quod publicè agnoscis, palamq; præ te fers, non posse medicis hisce athletis, summos, quos petunt honores conferri, sine gratiâ summæ rerum omnium potestatis. Cum igitur Serenissimus & invictissimus Romanorũ Imperator, Rudolphus II. divinitus sibi Doctores creandi & renunciandi datam Majestatem, Illustrissimo Principi ac Domino, Domino Ludovico Hessorum Cattorumq; Duci in almam hanc Academiam contulerit, quæ porrò per inclutam ejus celsitudinem

nem Clarissimo & Consultissimo viro, Domino Gothofredo Antonii JC. Academiæ Cancellario, & juridicæ Facultatis celeberrimo, per eundem verò nunc absentem mihi in præsentiarum demandata est: Quin & præsentes Domini Candidati, non tantùm in secretioribus medicæ facultatis cum tentamine tum examine, sed & in publicis disputationibus, tum generali omnium totius Academiæ ordinum censura eos se talesq; præstiterint, qui unanimi omnium judicio dignissimi habiti sint, in quos summi in arte Apollineâ honores conferantur: Idcircò pro ea, qua jam fungor autoritate, non modo facultatem T. Excellētiæ concedo, præsentes hosce tres Machaonicæ gentis athletas utriusque Medicinæ Doctores faciendi declarandiq; : sed & omnes quotquot adsumus, ut id, quod medicis cum ipso Deo commune esse, suprà diximus, per divinam ejusdem gratiam, quàm felicissimè consequantur, animitus comprecamur, gratulamur.

CANDI-

CANDIDATIS JURAMENTUM IMPONITUR.

JAm tandem quod hactenus in votis habuistis, Candidati doctiss. obtinuimus: En! igitur in conspectum vestrũ toties exoptatam & adamatam Medicinam, virginem castissimam produco, quæ vel Helenam sua pulchritudine longè superat: hæc recta fronte, temporibus solis splendore corruscantibus, genis lacteis, rubeique oris hiantibus labris, ac niveo pectore ita pcellit animos vestros, ut amoris illius, quo hactenus tot laboribus exantlatis eandem prosequi voluistis, fructum ultimum, ipsam scilicet amatæ sponsæ possessionem & consecutionem jure quodam expetatis. Meritò dubitaret auditorium verbis amici cujusdam nostri Medicinæ effigiem describentis:

Hæcne DEA? est Medicina. Iovis num filia? Iovæ. Tob. Tandler. Prof. in Acad. Wittebergens.
Tempora cur radiant soli æmula? mente refulget.
Quid frons recta? fidem signat. Gena lactea? mores
Ingenuos. Rubei labra oris hiantia? fontem
Eloquii. Niveum pectus? cor prodit apertum.
Quid liber in lævâ notat? artem. Dextra quid herbas
Iactitat & flores? opus experientiæ. Echidna
Cur fugit? illa fugat morbos, virusq́ nefandum.
Ergo mihi salve, Medicina serenior omni
Sidere, par Divis: hæc vos super astra reponit.

Sed cur diutius appetitum vestrum detineo? protinus hanc ipsam toties desideratam castissimam sponsam vobis connubio jungam stabili, propriamque dicabo, si primum jurejurando progenitori hujus Deo Opt. Maximo, Archiatro summo obstricti fueritis. Tu igitur Minister hujus Academiæ clarè & perspicuè prælegas illa capita ad quæ religiosè juxta normam statutorum præsentes Dn. Candidati jurabunt.

RENUNCIATIO.

QUod igitur auſpicatò fiat, Deoque inprimis gratum, Reipublicæ ſalutare & proximo utile ſit: Ego GREGORIUS HORSTIUS Med. D. & Profeſſ. ordinarius, pro autoritate Cæſarea & Principali mihi conceſſa ex Decreto totius Academiæ, & inprimis Collegii Medici, tres hoſce viros eruditione, virtute & avorum præcellentia mactos, nimirum *Ludovicum Iungermannum Lipſienſem, Miſn.*

M. Melchiorem Schönwalderum, Goldbergenſem Sileſ.

Chriſtophorum Bilitzerum Neoſtadienſem Sileſ.

omnes & ſingulos, ſorte, citra eruditionis præjudicium ita locatos ſacræ Medicinæ Doctores creo, creatos renuncio, renunciatos proclamo, iiſdemq; docendæ exercendæque Medicinę poteſtatē, unà cum privilegiis & immunitatibus publicis, Doctoribus Medicis ubivis terrarum Regali autoritate conceſſis ampliſſimam facio, in nomine Sacroſanctæ Trinitatis, Dei Patris, Filii & Spiritus Sancti, Amen.

EXPLICATIO INSIGNIUM.

CÆterùm ſolenne eſt piæ vetuſtatis inſtitutum, quo prolytæ, qui inaugurantur & in Doctorum ordinem promoventur, ceremoniis certis de quibuſdam neceſſariis admonentur. Hunc morem & ego ſervaturus primùm vos recens creatos Doctores in Cathedram hanc ſublimē conſcendere jubeo: poſtquam enim inſignia Doctoris Medici accepiſtis, ſupereſt ut ipſi doceatis & artem noſtrā veſtrâ diligentia illuſtrare contendatis. Hanc ſuperiorem Cathedrā non cuivis, ſed illis tantùm cōcedi ſolere noſtis, qui labore & ingenio publico docendi munere funguntur: memineritis igitur profeſſionē veſtram non otioſam

Cathedra.

eſſe

esse dignitatem, sed meliùs exornari non posse, quam labore, studio atque industria.

Porrò librum vobis exhibeo, cumque apertum, ut hoc ritu vos commonefaciam, quid nam in hac Cathedra docendum & juxta quam normam ac methodum ægris in posterum imperandũ: non enim ars nostra vana est phantasia, quæ ex somniis nostri cerebri pro lubitu producatur, sed solers est inquisitio naturæ, cum teste Hippocrate ἰατρὸς τῶν νόσων ἡ φύσις. Hanc descriptam invenietis in Græcorum Latinorum & Arabum relictis monumentis: hæc igitur nocturna versate manu, versate diurna. Quod dum facitis, eò allaborandum, ut in nullius verba Magistri servili quadam ingenii imbecillitate juretis, quâ de causa libros eosdem vobis claudo, tum ut proprio rationis lumine diligenter in aliorum placita inquiratis, tum etiam ut illam promptitudinem vobis comparetis, qua libris etiam longè remotis ea, quæ vestri officii erunt, alacriter peragere possitis. LIBER.

Tertio loco pileum vobis impono, qui veteribus libertatis quoddam signum statuebatur: Hinc *Cælius Rhodig. lib. 20. l. ant. cap. 12.* Marci Bruti statuis pileolus addebatur cum pugiunculis duobus restitutæ libertatis argumento ipsius maximè opera & Cassii. Hinc olim ad pileum vocabantur servi manumissi & libertate donati (*vide Livium lib. 4. decad. 3.*) Nec solius libertatis, sed & honoris symbolum quondam erat pileus, unde pilei umbraculo Hippocratis imagines contegebantur. Vos igitur & libertatis & honoris jam dudum promeriti symbolum pileum accipite, quo contecta capita vestra citius aliis canescant, γίνονταί τε μᾶλλον πολιαὶ σκεπαζομένων τῶν τριχῶν, ἢ διαπνεομένων, *teste Philosopho lib. 3. hist. an. cap. 11.* quamprimùm igitur canitiem præproperam & senectutem induite, quò relictis studiis juve- PILEUS.

nilibus res ſerias, quarum cura ſenes tangi conſuevit, & libertate & honore veſtro dignas peragatis. Annulis aureis quarto loco digitos veſtros exorno, quo ipſo vos commonefacio, quòd non ſolum dignitate veſtra plebejos longè ſuperetis, ſiquidem, *Plinio teſte lib. 33. cap. 1.* quondam apud Romanos his tantùm qui legati ad exteras gentes ituri eſſent, annuli publicè dabantur, quoniam ita exteris honoratiſſimi videbantur, neque aliis, uti mos fuit, quam qui ex ea cauſâ publicè accepiſſent, vulgoque ſic triumphabant: ſed etiam quilibet veſtrum hoc ipſo tanquam ſymbolo ſacræ Medicinæ, Sponſæ ſuæ nihilo minori quàm conjugali fide obſtringitur, ut illa vobis, vosque illi firmiſſimo & indiſſolubili nodo conjuncti maneatis. Eſt autem pronubus annulus ex auro, metallo longè puriſſimo, confectus; eò igitur allaborabitis, ut ſincero amore hanc vobis jam deſponſatam Medicinam indeſinenter excolatis: figura conſtat circulari, cujus finis apparet nullibi, quo ipſo infinitum amoris illius vinculum innuitur. Veſtrum igitur erit, qui Medicinæ ſanctiſſimo matrimonio eſtis conjuncti, ut de exiſtimatione ejus per quam ſitis ſolliciti, nec mentem perturbari patiamini, quo minus de caſtiſſima hoc conjuge aſſiduè cogitetis, vosque in officio contineatis, quod in plerisque ſcholis Europæ per cingulum novis Medicinæ Sponſis exhibitum indicari conſuevit.

ANNULUS.

OSCULUM.

Tandem in medicam civitatem vos cooptatos oſculo excipio, oſculo, inquam, non impudico, quod JCto ſuſpicionem præbet adulterii & plurimis pœna legis Juliæ plecti debere ſtatuitur, ſed honeſtiſſimo, quo Sponſa veſtra caſtiſſima vos advenientes exoſculatur, antiquorum ritu, quo olim, D. Aug. teſte, advenientes oſculo ſalutabãtur.

FACES.

Jam nihil ſupereſt, quàm ut amoris illius conjugalis fructus eminenter in vobis eluceſcat, quod cereæ faces ardentes

dentes

dentes, quæ præferuntur, innuunt: ſplendeat lux veſtra, ut omnes intelligant ab inſcitiæ tenebris vos eſſe remotiſſimos. Sed ut cera tædas accenſas temperatiſſima ſua qualitate nutrit & conſervat: eſt n. cera, quod vobis notiſſimum, in excedentium qualitatum medio, qua de cauſa calidis, frigidisve medicamentis optimè miſcetur: ita vos etiam animi affectus inhibeatis, & actiones veſtras ad ejuſmodi mediocritatem reducatis, ut variis ægrotorum ingeniis eædem optimè accommodentur. Non enim parum moleſtiæ devorandum eſt Medico, cùm non raró tam animo quam corpore laborantes ægri ſeſe offerant. Quò autem promptiùs hoc ipſum perficiatis, frequens accedat exercitatio juxta rationis præſcriptum ſuſcepta:

Vidi ego quaſſatas motâ face creſcere flammas
Et vidi nullo concutiente mori.

Ubi verò ex præſcripto rationis, & methodi, quod officii ratio requirit, præſtitum à vobis, adeoque lumen veſtrum in aprico accenſum fuerit, invidiæ tela nihil curabitis: ut enim culices & muſcæ confertim è tenebris ad flammam tædarū proſilientes ſeipſas interimunt, ſic etiam invidia tandem ſibi ipſi venenum redditur. Veruntamen hoc optimè notabitis tædam incenſam lumine ſuo privari, & eo ipſo nutrimento, quo ante conſervabatur, depravari ſolere, tunc temporis, ubi deorſum inclinatur; ita ingenii lumen non raró obſcuratur, ubi donis à Deo Opt. Max. conceſſis abutimur. Quod cum de vobis minimè ſuſpicari poſſim perorândi finem facio, & vobis ex animo bene precor, ut honore jure meritoque in vos collato diutiſſimè feliciſſimeq; vobis frui contingat, in nomine illius, qui trinus & unus cuncta moderatur, cui ſit gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

GRATIARUM ACTIO
MELCHIORIS SCHONWELDERI
SIL. SUO ET RELIQUORUM COMPE-titorum nomine.

HEu! quãtus dolor est, quę pectus cura fatigat!
Dum dubius vitæ committit navita ventis
Carbasa; quando parat Titan relevare molesti
Colla jugo, nitidamq; obfuscant nubila tædam
Phœbi; suspectæ fiunt dum marmoris undæ;
Dum murmur minitans majora è collibus altis
Auditur longo tractu, petræq; gemiscunt;
Cynthia dum vultum condit; dum sidera cælo
Labuntur, nimis & ventis agitata tumescit
Vnda; ratisq; levis rapitur cœlũ inter & undas:
Tunc anceps syrtis trepidæ vada dura carinæ
Promittit, subitoq; impulsu prora gemiscit
Horrendo sonitu, ut stygias audire querelas
Jurares: fluctus latere heu! titubante frequentes
Cymba utrinq; bibit; fidi jam cura magistri
Desperat; labente manu dimittit habenas
Nauta, doletq; animã levibus q credidit auris
Et quod cogatur sulcans dubio æquora cursu

Vit

Vitæ inter mortisq; vias jam fidere ligno;
Planctibus impletur gemituq; polusq; salumq;.
Exesis scopulis superatis; anchora læto
Dum portu excipitur; complesti quando FavonI
Blande sinus laxos velorum; jubila surgunt
Et plausus: Confusa canit plebs murmure misto;
Gaudia testatur quivis: Mox fronde virente
Cingitur omne caput: jucundos tibia cantus
Effundit; cuncti votivaq; munera portant.
Hinc Neptuni aras donis cumulare laborant:
Naulum persolvunt, & grates pectore toto
Promunt, debetur queîs gratia dia magistris.
Disjecti nimbis variis, crebrisq; procellis
Hactenus, ô socii fuimus, dum Palladis arcem
Pegasidumq; chori placuit juga summa subire.
Ah! quoties syrtis fauces expandit hiantes!
Ah! quoties nobis extrema minata Charybdis!
Ah! quoties; malefida cohors modulamine dulci
Sirenum voluit cautos abducere vero (labores
Tramite! Quot gemitus, lacrumas, quantosq;,
Quanta pericla sumus perpessi? cura dolorq;

Naufra-

Naufragiiq; metus pectus confecit acerbis
Morsibus: En tandẽ speratum nunc pede fausto
Hîc premimus portum: ter ïo ter ïoq; canoro
Ingeminare decet plectro; nunc ïo triumphe!
Iö triumphe! Hostes en colla subacta trophæis
Vsq; ferunt, optata diu nunc pompaq; Athenis
Hassiacis fiunt: fas ergò litare decenter
Munera prostratosq; decet pia fundere vota,
His, quorum nutu in littus deducta petitum
Quassa ratis. Deus est, qui vela implevit amicâ
Aurâ: RODOLPHO nobis instructa carina est
(summa pericla,
CÆSARE. Sed Princeps LVDOVICVS
Pro nobis subiit, summo dum culmine mali
Hæsit, & 1. angusto constrictus corbe, futura
Prælia ventorum prædixit: 2. lumine certo
Dumve observavit quæ semita ritè tenenda,
Jam sit nauta tibi: 3. longinquum sive notavit
Dum portum, lætisq; novis recreavit anhelos
Classis præfectos. Naucleri munus obivit
RECTOR Magnificus, qui cymbam flexit in undis
Erran-

Errantem. Asclepio sed tu generosa propago
Nata, salutari quæ enarras mystica Phœbi
Conatu, multum tibi se debere fatetur
Nostra ratis: vasto pandisti carbasa ponto:
Jam pede prolato tentasti pectore forti
Transversos captare notos: jam ponere malo
Antennas medio tutas: jam lina parabas
In summo religare loco, dum navita flatus
Optabat totos, & suppara vela tremebant.
Ast tu PROMOTOR qui cura es maxuma Phœbi,
Deliciæ Charitum, turbæq; novensilis; acri
Voce ciere tubæ voluisti cymba magistros
Quos nostra obtinuit, quo promptius usq; labores
Perferrent, gratum & portum accelerare juvarent.
Ast vos ô mystæ venerandi Numinis: almæ
Vosq; sacerdotes Themidos: sata turba sophorũ
Pallade, nostra ratis vestrâ suffulta fideli est
Curâ: Quando sinus non pandit fortior aura
Plenos, juverunt languentes brachia ventos.

 Vos

Vos vidi adductos remos lentare, vibrareq́;
Alterno nixu sulcatas marmoris undas:
Sæpiùs increpuit cymbæ latus, atque diremtæ
Canæ Neptuni spumæ quas evomit ardens.
Eja agite ô socii, sacras adolemus ad aras,
Excipiant pia vota poli, sacra olea fronde
En vernante comas cingit. Tibi magne JEHO-
Qui cymbā nostrā duxti, sit gloria summa. (VAH
Tu Deus alme mane nobiscum: perge favere,
Sis Helice posthac nostræ & cynosura carinæ,
Donec nos sistes emersos fluctibus hujus
Immundi mundi in portu, quem sancta caterva
Christiadū, aligeriq́; chori jam cantibus implet.
Eructare lubet gravido de pectore carmen
Indutusq́; gravi benefacta referre cothurno
Vestra paro proceres Gisseni; ast entheus ille
Eheu flaccescit vigor, & siccata rigescit
Vena; stupet Genius; Quis n. tot munera fando
Explicet? aut dignas persolvat pectore grates?
Tu Clarii dux magne chori; tu docta caterva
Castalidum faveas, alieno hoc ære benignè

Exi-

Eximar; ab grat am cantu perstringite mentem.
Audivêre preces Divæ; jam Cynthius arcum
Laxat, dimittit telis gravidamq; pharetram,
Et percussa canit plectro chelys ista canoro:

APOLLO AD IMPERATOREM.

O RVDOLPHE SATOR nostri FAVTORq; Lycei
(Quod Gissæ Hassiacis, spem præter, floret in oris
Et vernans crescit;) tua te beat incluta virtus,
Sidereoq; choro es jampridem intextus, ovanti
Applausu nostri gregis: en heroica gesta (cuncta
Per te EVROPA canit; sed præter cætera
Immortalis eris, languentibus usque Camænis
Pegasidumq; choro quod docto exstruxeris ultrò
Hospitium lautum Gissæ, quà nostra voluptas
Deliciæq; & fixa sedes; Heliconia colla
Sordescunt nobis: hæc tempe dulcia cantus
Sæpiùs excipiunt nostros, dum chorda sonori
Eboris extollit vastum tua gesta per orbem.
Dividit hîc nuper noster grex carmine suavi

HASSIADVM quantum ſis raptus amore
Dearum,
Debeat & quantum tibi GISSA, novēq; ſorores
Cum Gratiis Charitumq́; cohors; pernicibus alis
Ecce ſonos rapuit noſtros celer EVRVS, & illis
Qui Solē cernūt naſcentē narrat; at AVSTER
Oris, quas torrent ferventia brachia Cancri.
Deſuit haud BOREAS glacialis: namq́; furori
Vrſæ ſubjectis melos hoc recitavit: anhela
Afflatu ſed corda fovens tu blande FAVONI
Partem portaſti ad loca, quà laxare quadrigas
Jam laſſas Titan ſuevit, ruit inq; cupitas
Tethyos albentes ulnas: plaga cuncta capeſſit
Inde tuas laudes, CÆSAR, tu perge FAVERE,
Et qui nuper eras SATOR eſto FAVTOR
in ævum,
Sic benè honos nomēq́; tuum laudesq́; manebunt.

CLIO AD PRINCIPEM ILLU-
STRISSIMUM.

CLIO geſta canens ſuccedit, fundere ſuavi
Gutture verba parat, votivaq́; munera
ſpondet: *OLV-*

O LVDOVICE heroś fortissime, magne Patrone (petitos
Cattorum, tua GISSA VIRET, fructusq́;
Protrudit: CHARITES en tres produximus: illa (tela
Viribus HERCVLEIS spondet contundere
Crudelis lethi SVCCIS, vovet altera quod sit
SOPITVRA necis TERRORES; Tertia GNAVVM (acerbis
Sed referet MEDICVM posthac: has Charon
Insequitur lacrumis; vacua & deserta carina
Ad Phlegetontis aquas torpescit: paupere vena
Grates ista Trias generoso è sanguine nata
Asclepii dicit tibi PRINCEPS optume, seq́;
Æternùm obstrictam devoto corde fatetur.

THALIA AD RECTOREM MAGNIFICUM.

MAgnifico nostro Nauclero hos nectere gestit
Docta THALIA modos: Tu corde stupente FAVOREM
Numinis ætherei sensisti; GISSA virescit

 En

En magis atq; magis, tibi dum commisit habenas.
Eja agito RIMARE Dei quæ gloria mandat:
Eja agito RIMARE Themis quæ præcipit alma:
Eja agito RIMARE jubet quod sacra Lycei
Nostri majestas, sic te super æthera voce
Garrula nostra chelys feret, & cantaberis ore
Palladiæ TRIADOS quam pulpita amica capescunt
Doctorum, cujus jam vinctaq; tempore lauro.

EUTERPE AD COLLEGIUM MECICUM.

TErtia Castallidum soror has è pectore toto
EVTERPE promit voces: ô sacra propago
Asclepii Coiq; senis, nunc aureus almam
Phosphorus adduxit lucem, mactantur honore
Quâ summo Charites tres istæ munere vestro;
Has jam portus habet, tutò pelagiq; tumentes
Jam rident fluctus: has propter Phæbus Apollo
Aöniiq; chorus lepidus mactabit honore
Vos cunctos summo, vernabit gloria vestra, &
Perpetuo nostri fructus carpetis amoris.

MELPO-

MELPOMENE AD PROMOTOREM.

HORSTI, Melpomene tibi jam se sistit, agitq́;
Grates, quod sacros injeceris hosce corymbos
Temporibus nostris, quos ille Machäonis ingens
Eduxit lucus, mox famæ anademata dia
Illustris; totos en nos tibi mancipat uni. (nostra
Post IOVAM tibi cuncta vovet quæ pectora
Vel vires poterunt unquam: benè vivere nobis
Quod jam concessum, data q; sint digna brabéa,
Hoc munus PATER ecce tuum est; tu perge favere;
Te storge impellat pia nos redamare paternè;
Per te surgat honos Phœbi, spretamq́; tuere
Pallada, sic per te benè SVRGET GISSA VIRORE.

CONJUNCTIM JAM RELIQUÆ MUSÆ ad Dn. Professores, Hospites & Studiosos.

NVnc juncti fundit grates Polyhymnia Mystis
Numinis altitoni: Consultos tollit ad astra
[A]streæ, vates ERATO, quæ tempora rerum
[O]bservat: lepido TERPSICHORE docta Sophorum

Est

Est præfixa choro, procerum cui juncta corona
Vrbis: CALLIOPE (fidibus quæ clara) ju-
ventæ
Solvit Apollineæ pia vota: his pectine suavi
Nos qui appellentes ripæ excepêre, politam
VRANIAM dabimus, quæ gratâ mẽte reposta
Hæc benefacta piè spondebunt: pectore nunquam
Excidet ista dies nobis, ô Gissa; Camæna
Te nostra extollet dum Spiritus hos reget artus.
Nunc hæc dulciloquâ solvatur voce caterva
Plaudite ïo socii, nunc plaudite plaudite cuncti

FINIS.

